Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 250 (1500) ♦ Вівторок, 31 грудня 1996 року ♦ Ціна договірна

Читачам, колективу редакції

Шановні друзі!

На порозі Нового року і Різдвяних свят ми за звичаєм подумки оглядаємо рік, що минає, згадуємо про досягнуті успіхи і зроблені помилки, складаємо плани на майбутнє і намагаємося зазирнути в день завтрашній.

Рік 1996-й, треба визнати, був складний. Тривав спад виробництва у ключових галузях економіки, на межі виживання балансувало сільське господарство, загострилися соціальні проблеми, найболючішим проявом чого є хронічна невиплата заробітної плати. Небезпечним явищем стає безробіття. Все це гіркотою лягає на серце і не додає святкового настрою.

Але людина живе надією. Україна і її народ ніколи не будуть втрачені, якщо в нашому суспільстві збережуться віра у власні сили, традиційні старанність і працьовитість людей, любов до батьківського краю і гордість за Вітчизну. Збережеться надія на те, що спільними зусиллями ми досягнемо кращої долі і посядемо належне місце серед народів і держав світу.

Так, сьогодні ситуація непроста. Та все ж нашій державі уже виповнилося п'ять років. 28 червня 1996 року Верховна Рада виконала свою місію і прийняла Конституцію України. Ми вчимося жити за Основним Законом, твориться якісно нове конституційно-правове поле.

У нелегких дискусіях, але поступово вимальовується наближений до реальної ситуації Державний бюджет 1997 року. За активного сприяння уряду парламент зможе ухвалити цей закон, якщо він буде спрямований на розвиток національної економіки, підтримку вітчизняного товаровиробника і підприємця, дотримання соціальних гарантій населенню. Хоча повільно, часом непослідовно, але з непоодиноких прикладів видно, що з'являється перспектива майбутнього позитивного розвитку, економічного зростання, соціального захисту населення.

Отже, рік, що минає, прожито не марно. Це додає впевненості в тому, що ми збудуємо демократичну правову державу, суспільство, де найвищою цінністю вважатимуться права і свободи людини та гідні умови її життя. Переконаний, що спільними зусиллями ми досягнемо цієї благородної мети.

Сподіваюся, що колектив редакції газети «Голос України», 1500-й номер якої щойно побачив світ, примножить зусилля для об'єктивного висвітлення законотворчого процесу, діяльності Верховної Ради України, місцевих представницьких органів, всього розмаїття життєвих колізій, робитиме все необхідне для єднання людей, для підтримки творчої ініціативи.

Вітаю читачів «Голосу України», колектив редакції з Новим роком і Різдвяними святами. Зичу добра і благополуччя, миру, злагоди та щастя вам і вашим родинам!

Олександр МОРОЗ,
Голова Верховної Ради України

З Новим роком!

1.500

Можна зайнятися спогадами. Як ми робили перший, сотий, тисячний номери, які ми славні й розумні.

Можна почати творити мемуари... Заняття поважне і захоплююче. Особливо якщо з ілюстраціями. Ось журналісти «ГУ» в день проголошення Акта незалежності України, ось наш кореспондент потрапив до кадру з першим загальнообраним Президентом під час першого державного візиту. Ось наші люди поруч з Іваном Плющем, Леонідом Кучмою, Олександром Морозом, Євгеном Марчуком, Павлом Лазаренком, Гельмутом Колем, Джоном Мейджором, Франсуа Міттераном... Ось наш кореспондент і посол України такий-то. Ось наш кореспондент і сякий-такий посол, а поруч — сякий-такий міністр. А ось беремо інтерв'ю в одного з тих, хто вже «далече»... А ось світлий лик мого колеги на Ейфелевій вежі чи на тлі дами-свободи в Нью-Йорку.

Та полишмо суєтність для суєтних. Для охочих увічнити себе поруч з людьми впливовими. Хоча б тому, що, хто його знає, що скаже про сьогоднішніх впливових пані історія через 20, 30, 50 років?! В історію, як відомо, можна потрапити. А можна і вляпатись. У випадку останньому можна створити проблеми для онуків.

Тому з нагоди 1500-го виходу у світ газети «Голос України» (минулої суботи ми виключно в редакційному колі скромно відзначили цю подію, бо на пишні прийоми й презентації у нас немає грошей) хочу сказати не про суєтне. А про головне. Звичайно, з мого погляду. А це головне можна висловити так:

— Велике спасибі всім нашим передплатникам, усім нашим читачам, усім нашим давнім і новим друзям. Бо без вас ми — ніхто.

А ще дозвольте одне побажання:

— Щоб у наступному році в кожного читача України була фінансова можливість передплачувати ті видання, які він вважає за потрібне. Щоб ви, шановні читачі, і ми разом з вами — не зубожіли.

З Новим роком! З Різдвом!

Сергій ПРАВДЕНКО.

У номер

Програма для Збройних сил

Під головуванням Президента України Л. Кучми відбулося чергове засідання Ради національної безпеки і оборони України. На ньому було схвалено Державну програму будівництва та розвитку Збройних сил України на період до 2005 року. Визнано за необхідне розпочати виконання її першого етапу з січня 1997 року.

Розглянуто і в цілому схвалено склад, організаційну структуру та чисельність видів Збройних сил на 1997—2000 роки.

Б. Єльцин: Севастополь – українське місто

Президент Росії Борис Єльцин, як раніше, вважає Севастополь і Крим територією України. Про це заявив під час прес-конференції прес-секретар Єльцина Сергій Ястржемський. Він також додав, що останнім часом з'явилося чимало заяв щодо російсько-українських відносин та статусу Севастополя. Але до них слід ставитися як до «приватної точки зору», бо, згідно з указом Президента РФ, право на висловлювання з питань зовнішньої політики мають лише президент, прем'єр-міністр та міністр закордонних справ.

Проте найближчим часом Борис Єльцин до Києва не приїде, отже підписання широкомасштабного договору відсувається на невизначений час. І прихильники ескалації напруження мають змогу зробити ще кілька провокаційних заяв. До речі, щодо майбутнього україно-російських відносин, то у Федеральних Зборах РФ стався розкол. Кілька днів тому Рада Федерації звернулася до Президента РФ з пропозицією накласти мораторій на всі документи, які підписують виконавчі структури щодо поділу ЧФ та статусу Криму і Севастополя. Подібне звернення було пропоновано прийняти і Держдумі, але нижня палата цього разу висловилася проти. По суті, це означає, що думівці —за продовження переговорного процесу між державами.

Щодо зустрічі Президентів України Леоніда Кучми та Росії Бориса Єльцина, то вона відбудеться 16 січня у Москві, напередодні саміту глав держав СНД. Це перша зустріч глав двох держав після операції Бориса Єльцина. А отже, питань для обговорення накопичилося багато.

Ситуація непроста, але драматизувати її не варто

Ситуація непроста, але драматизувати її не варто, зазначив Президент України під час зустрічі з головами державних райдержадміністрацій. Він, зокрема, сказав, що в Україні є всі підстави очікувати на поліпшення ситуації. Процес економічного піднесення багато в чому залежатиме від зусиль районних ланок. Бюджет-97, переконаний Президент України, має бути прийнятий на засадах нової податкової політики, повідомляє Укрінформ.

Нас вітають

Редакційному авторському колективу газети «Голос України»

Дорогі друзі!

Прийміть щирі вітання з нагоди виходу 1500 номера газети. Приємно, що ваш колектив не просто забезпечив високий авторитет і популярність провідному друкованому органові парламенту, а став справді правдивим голосом народу України, який говорить про найнагальніші, доленосні проблеми становлення й розвитку нашого суспільства. Подвійно приємно, що в ваших публікаціях не знайти монотонно-байдужої фіксації подій — редакція прагне відобразити енергію й драматизм розбудови, зміцнення Української держави, пошуки подолання економічної кризи та інших перешкод на шляху до добробуту й благополуччя нашого багатостраждального народу. У вас справжні, від глибин душі, і біль від втрат, і щира гордість за перемоги своєї Батьківщини як незалежної країни.

Щиро вітаючи редакцію з чергової ювілейної нагоди, дозвольте побажати вам, дорогі друзі, якомога більше удач, творчого й особистого щастя, журналістського довголіття. І хай завжди і в усьому береже й зміцнює вас Господь!

З повагою
Валерій БАБИЧ,
народний депутат України.

Редакції газети «Голос України»

Дорогі друзі!

Напередодні Нового, 1997 року хочу щиро привітати вас з новорічним святом та Різдвом Христовим, з виходом у світ 1500-го номера «Голосу України», побажати всім миру і злагоди, міцного здоров'я, добра й добробуту.

Ми живемо з вами в час, коли здійснюється заповітна мрія нашого народу — створюється, розвивається і набуває поступу наша незалежна, вільна держава. Ось і 1996 рік увійде в історію як іще один крок до утвердження нашої державності, рік, що ознаменувався прийняттям Конституції України.

І хоча ми переживаємо значні труднощі, разом з вами вірю в те, що Україна стане заможною, квітучою державою, захисницею всіх своїх громадян.

Щастя вам!

З повагою
Ігор ШАРОВ,
народний депутат, представник Президента України у Верховній Раді.

Вельмишановному панові Сергію Правденку, редакційному колективу газети «Голос України»

Дорогі друзі!

Від імені Вінницької обласної державної адміністрації щиро вітаю вас із виходом у світ 1 500 номера «Голосу України»!

Висока компетентність, професіоналізм, об'єктивний погляд на сьогоднішній хід економічних перетворень і законодавчих процесів у молодій Українській державі, національну розбудову і власне державотворення, роль і місце в міжнародному співтоваристві, віддзеркалення життя регіонів — усе це робить ваше видання одним із найавторитетніших в Україні.

Голос вашої газети, що став рупором демократії, гласності і свободи слова, знають і чекають в усіх куточках нашої держави. Впевнений, що він і надалі вестиме за собою шляхом правди і справедливості до розквіту щастя і достатку кожного мешканця України.

Бажаю колективу редакції творчого натхнення, успіхів у нелегкій газетярській роботі, високого тиражу вашого видання і нових передплатників! Здоров'я, щастя і добра — кожному працівникові «Голосу України».

З повагою і найкращими побажаннями
Анатолій МАТВІЄНКО,
голова Вінницької обласної державної адміністрації.

Новорічні події

Середа — «сільський» день

Розпорядженням голови Житомирської облдержадміністрації Антона Малиновського кожна середа відтепер буде «днем села», коли аналізуватимуть, як розв'язують найпекучіші проблеми сільчан.

Футболістам — шана і стипендія

Для заохочення кращих спортсменів буковинського краю, які досягли високих результатів, голова Чернівецької облдержадміністрації Георгій Філіпчук (у минулому футболіст, гравець збірної команди парламенту України) виніс ухвалу про запровадження 15 іменних стипендій.

... і нові м'ячі

Колгоспники села Калини Тячівського району на Закарпатті освоїли пошиття футбольних і волейбольних м'ячів. Цього року вони виготовили дві тисячі м'ячів, які за якістю не поступаються перед «фірмовими». Налагодити нове виробництво допомогла столична фірма «Київспорт». Майже дві сотні горянок тепер мають роботу і заробіток навіть у період зимового міжсезоння.

Реактор-трансмутатор

Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут» та Ліверморська лабораторія США розпочали спільну роботу зі створення реактора-трансмутатора для переробки радіоактивних відходів. Реактор зможе переробляти високоактивні ізотопи на безпечні чи короткоживучі.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про продовження термінів обігу приватизаційних паперів

Верховна Рада України постановляє:

1. Продовжити терміни:

видачі приватизаційних майнових сертифікатів до 1 липня 1997 року;

дії приватизаційних майнових сертифікатів, сертифікатів, отриманих громадянами України як компенсацію втрат від знецінення заощаджень в установах Ощадного банку України і колишнього Укрдержстраху, у готівковій формі до 31 грудня 1997 року.

2. Встановити термін використання іменних житлових чеків у готівковій формі у процесі приватизації майна державних підприємств до 31 грудня 1997 року.

3. Національному банку України разом з Фондом державного майна України до 1 лютого 1997 року розробити та затвердити порядок видачі приватизаційних майнових сертифікатів громадянам України, які з поважних причин не отримали належні їм сертифікати у встановлений законодавством термін.

4. Постанова набирає чинності з дня опублікування.

Голова Верховної Ради України О.Мороз.

м. Київ,
27 грудня 1996 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до статті 4 Декрету Кабінету Міністрів України «Про державне мито»

Верховна Рада України **постановляє:**

Доповнити статтю 4 Декрету Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року №7-93 «Про державне мито» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., №13, ст.113, №26, ст.281, №49, ст.459; 1994 р., №28, ст.241, №29, ст.257, №33, ст.300; 1995 р., №13, ст.85, №14, ст.90; 1996 р., №9, ст.43, №41, ст.192) пунктом 38 такого змісту:

«38) державні замовники та виконавці державного замовлення —за позовами, з якими вони звертаються до суду у справах про відшкодування збитків, завданих при укладенні, внесенні змін до державних контрактів, а так ж невиконанням або неналежним виконанням зобов'язань за державним контрактом на поставку продукції для державних потреб».

Президент України Л.КУЧМА.

м. Київ,
12 грудня 1996 року.

УТВОРЕНО АСОЦІАЦІЮ СІЛЬСЬКИХ, СЕЛИЩНИХ ТА МІСЬКИХ РАД УКРАЇНИ

У грудні 1996 року ряд голів сільських, селищних та міських рад з Автономної Республіки Крим, Донецької, Київської, Рівненської, Харківської і Чернігівської областей утворили ініціативну групу по скликанню в місті Києві Установчих зборів по утворенню асоціації сіл, селищ і малих міст України.

26 грудня цього року 73 керівники місцевих рад з 20 регіонів України на Установчих зборах одноголосно прийняли рішення про об'єднання в асоціацію та ухвалили її назву — Асоціація сільських, селищних та міських рад України.

Установчі збори затвердили Статут, обрали керівні органи та ревізійну комісію Асоціації.

Головою Асоціації обрано Слиша Віктора Михайловича, голову Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області, заступниками голови — Голяку Василя Олександровича, заступника голови Шубківської сільської ради Рівненської області та Мальцева Сергія Володимировича, заступника голови Алупкинської міської ради міста Ялти Автономної Республіки Крим.

В роботі Установчих зборів взяли участь і виступили Голова Верховної Ради України О.О.Мороз, голова постійної Комісії Верховної Ради України з питань державного будівництва, діяльності рад і самоврядування О. М. Стешенко.

У своєму заключному слові голова Асоціації сільських, селищних та міських рад України В. М. Слиш зупинився на головних завданнях новоутвореної Асоціації, зокрема на необхідності проведення сесій сільських, селищних та міських рад, на яких слід розглянути питання про вступ до Асоціації.

Присутніх було поінформовано щодо визначення місця постійного перебування керівних органів Асоціації. Довідки про діяльність Асоціації, порядок вступу до неї можна отримати по контактних телефонах: (044) 294-90-40, (05740) 222-64.

Засновники Асоціації сільських, селищних та міських рад України прийняли звернення такого змісту:

> Шановні колеги!
>
> Ми, представники найчисельнішої ланки органів місцевого самоврядування — голови сільських, селищних та міських рад, зібравшись у столиці нашої держави м. Києві, 26 грудня 1996 року створили Асоціацію сільських, селищних і міських рад України.
>
> На наше глибоке переконання, утворення Асоціації сприятиме подальшому розвитку взаємодії та співпраці представницьких органів територіальних громад міст, селищ і сіл задля забезпечення вирішення питань місцевого значення.
>
> Утворення Асоціації — є важливим кроком у поєднанні спільних зусиль органів місцевого самоврядування з метою більш ефективного здійснення його функцій і повноважень, захисту прав та інтересів територіальних громад, успішного розв'язання проблем соціально-економічного та культурного розвитку відповідних територій.
>
> Мета Асоціації — налагодження конструктивної взаємодії органів місцевого самоврядування з місцевими органами виконавчої влади, вивчення і поширення практики становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні.
>
> Чільне місце в діяльності Асоціації мають посідати питання соціального захисту населення, передусім пенсіонерів, інвалідів, багатодітних сімей.
>
> Від імені Установчих зборів звертаємось до всіх сільських, селищних, міських рад із закликом вступати до Асоціації, стати активними її членами.
>
> Висловлюємо переконання, що до цієї благородної справи приєднаються сотні наших послідовників.

Подія року

Хто за що голосував

10 АБЗАЦІВ З КНИГИ

Політична подія № 1 року, що йде в історію, це —ухвалення Конституції України Верховною Радою. Шість років поспіль два склади парламенту, два президенти були причетні до тієї історичної ночі з 27 на 28 червня, коли остаточно завершилася безпосередня праця над Основним Законом України. Це нелегкий і багато в чому справді драматичний шлях, шлях визначення... Сплеску наукової думки і реалій життя, амбіцій особистих і колективного розуму. Тепер та й з часом відчуття нівелюються, але історія — наука точна. Кожний факт з історії ухвалення Конституції колись буде наче знахідка для дослідників. Хто і яку позицію посідав, хто за що голосував, які та в ім'я чого виконував вказівки. У чому полягала інтрига... І кому вона була потрібна. Втім, учасники конституційного процесу мають що сказати і для нас з вами і для нащадків.

«Як приймалась Конституція України». Таку назву має книжка народного депутата України Вадима Гетьмана.

Депутат 12-го і 13-го скликань парламенту, нині Вадим Гетьман — голова Біржового комітету Української міжбанківської валютної біржі, заступник голови Комісії Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності, керівник депутатської групи «Незалежні», академік Міжнародної академії інформатизації, член-кореспондент Академії інженерних наук України. Отже, 10 абзаців з книги «Як приймалась Конституція України».

З думою про Золоте рало

«Коли держава правується у згоді з розумом, ганебні бідність і злидні».

Конфуцій.

Із далеких днів у пам'яті моїй відклалася розповідь про Золоте рало, за допомогою якого колись буде виоране щастя для рідного краю. Йшли роки, мінялися вожді і п'ятирічки, щораз обіцяючи народові швидкий прихід продекларованих революцією щедрот. Змінювались обриси міст і сіл. Тільки далекими від справжнього щастя почувалися регламентовані люди в них. Думай одне, говори інше, не роби того, про те не смій згадувати, хвали, що хвалять усі, картай, що скажуть згори, — хіба ж для того, щоб бути гвинтиком, народжується людина на світ?!

Алегорія Золотого рала пригадалася мені у сесійному залі Верховної Ради, під час палких дискусій про причини наших сучасних негараздів. В уяві раптом так виразно постало засмічене бур'янами поле, яким із краю в край іде, нарізаючи великі скиби чорнозему, плуг. Чи не так має статися і в нашому державному житті? Де ж те Золоте ...ло, яке змінить на краще все довкіл нас, ...мінить нас самих, калічні наші уявлення про життя, працю, про наші права і обов'язки? Єдине — вона, нова наша Українська Конституція спроможна зробити це. Але її треба здобути, виборочи, вигранити, запровадити в життя!..

... Вируючий зал Верховної Ради України. 23-тя година. Завершується важкий день 27 червня 1996 року, а консенсусу нема. Натомість чергова тупикова ситуація. Хтось уже виходить із залу, хтось роздратовано шепоче своєму сусідові: «Я вже ситий цим по зав'язку!» Мені здалося, що коли цієї миті щодо статті № 10 про мову проекту Конституції, підготовленої Тимчасовою спеціальною комісією, не буде знайдено влаштовуючого всіх рішення, то все раніше зроблене перетвориться на непотрібний фарс.

Високі спостерігачі з президентської команди, що були в урядовій ложі в цей час, напевно, подумали: «І цього разу в них нічого не вийде. Цей парламент нездатний на серйозних речі. Президент таки прийняв правильне рішення, підписавши сьогодні Указ про призначення на 25 вересня референдуму з питань Конституції».

І тут, як це вже не раз бувало, знову «знайшовся» О. Мороз. Видавивши з себе лагідну усмішку, він звернувся до вкінець наелектризованого, натомленого залу: «Шановні депутати, заспокойтеся. Вихід ми обов'язково знайдемо. Як сказав Саахов із відомого кінофільму, у нас із вами звідси лише два шляхи: або в прокуратуру, або в ЗАГС».

Зал вщух, розмірковуючи, куди веде цей хитрий Мороз? Хвилинною паузою скористався Олександр Ткаченко, щоб повідомити, що в приміщенні Верховної Ради цілодобово працюватимуть буфети, і підготовлено транспорт, щоб при нагоді вночі розвезти депутатів по домівках. Тож поспішати нема чого. Для багатьох із нас стало зрозуміло, що цього разу керівництво Верховної Ради хвиль не ганятиме, налаштоване на результат. Отже, працюватимемо доти, доки не отримаємо бажану наречену — Конституцію.

Так, замість завершення роботи, опівночі з більшою силою розгорілися дебати навколо кожного речення майбутньої Конституції. Калейдоскоп карколомних епізодів і драматичних подій тієї зоряної української ночі, як відомо, закінчився щасливим і довгожданим акордом. О 9.30 ранку, вже 28 червня 1996 року, під скляним куполом сесійної зали Верховної Ради України велично пролунала знайома з дня проголошення незалежності України мелодія М. Вербицького, що лише декілька годин тому, вже конституційно, набула статусу Державного гімну України. Це знаменувало: щойно в цьому залі Україна — єдина держава на терені колишнього Радянського Союзу — парламентським шляхом отримала свою нову демократичну К о н с т и т у ц і ю!

Суха протокольна статистика останнього голосування свідчить: о 9-й годині 20 хвилині ранку 28 червня 1996 року в сесійному залі Верховної Ради України за проект Конституції опрацьований Тимчасовою спеціальною комісією Верховної Ради України, в другому і третьому читанні, з інтервалом в дві хвилини, проголосували 315 народних депутатів. 36 депутатів натиснули кнопку «Проти», 12 утрималось, 30 депутатів не взяли участі у голосуванні.

Радій, звеселися, Україно! Справу зроблено! Наша суверенна, незалежна, демократична, правова держава, ти все-таки діждалася «свого Вашингтона з новим і праведним Законом», про що так мріяв Тарас Григорович Шевченко! Хоч прийшов цей Закон на землю Шевченка через 235 років після свого заокеанського попередника. І все ж довгий, тяжкий, інколи навіть розчаровуючий шлях України до своєї Конституції, зрештою, виправдався.

Незабутні хвилини торжества! Сльози радості, обійми, поцілунки завершили це безпрецедентне нічне засідання Верховної Ради. Потім мені доводилося чути, що за своєю тривалістю і змістом воно варте бути вписане до відомої книги Гіннесса. Але тоді нам було не до рекордів.

Сорок дев'ять парламентських партій

—За нашою інформацією, такої акції не відбулося ще в жодному парламенті Європи, — сказав президент Асоціації народних депутатів України попередніх скликань Павло Кислий. —Навіть московські «Известия» анонсували її.

Тепло привітав учасників незвичного матчу (його збираються зробити традиційним) і сам став до боротьби за шахівницею Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

А зустрічалися збірні народних депутатів Верховної Ради нинішнього й попереднього скликань. Було зіграно 49 партій. Після першого туру — 4:4. Потім перед повели депутати Верховної Ради XII скликання. Але вирішальним став останній тур, який нинішні народні обранці виграли з рахунком 4,5:1,5. Це й зумовило їхню підсумкову перемогу, яку здобули Олександр Мороз, Віктор Мусіяка, Георгій Найда, Володимир Пюшин, Олексій Чернявський, Лесь Танюк і Олександр Ємець.

Найбільший внесок у цей успіх зробив заступник Голови Верховної Ради Віктор Мусіяка, який виграв усі сім поєдинків і став переможцем в особистому заліку.

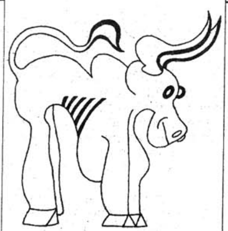
Учасники матчу отримали спеціальні призи. Лауреатом відзнаки «Голосу України» став Віктор Петров (попереднє скликання), який здобув найшвидшу перемогу на турнірі. Втішним призом — пляшкою шампанського — ми «підсолодили» і його опонентові Олексію Чернявському.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімках: Олександр Мороз вручає нагороду своєму заступникові Віктору Мусіяці; з призами «Голосу України» Віктор Петров.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Рік Бика:

На всіх чекає робота до знесилля. У політичному житті пануватиме диктатура, для сільського господарства рік сприятливий. Не очікується ані граду, ані посухи, ані інших неприємностей від природи.

Для Пацюка цей рік буде спустошливим, він використає геть усі свої запаси, добре, що заздалегідь нагромаджував!

Для Бика — чудовий рік. Його працю буде винагороджено, він набуде певності в собі, можливе просування по службі. Цього року йому можна створювати сім'ю, вибір буде вдалий.

Для Тигра — найгірший рік. Якщо він не бажає збанкрутувати, не повинен нічого розпочинати.

Котові — не завдасть жодних неприємностей, з усіх ускладнень він вийде без шкоди для себе.

Дракон ладен всіляко опиратися всім знегодам, але почуватиметься не надто впевнено.

Для Змії — це рік сподівання на його якнайшвидше завершення. І лише потім вона візьметься по-справжньому до діла.

Коневі — пощастить і в коханні, і у справах.

Вівці доведеться надто багато працювати, для неї рік Бика дуже несприятливий.

Для Мавпи все складатиметься добре, вона вдало обмине всі пастки і складні ситуації.

Півневі доведеться добряче попрацювати, що він зробить залюбки, зате він буде щасливий.

Для Собаки цей рік ризикований, він може підготувати революцію, та в разі поразки на нього чекає покарання.

Кабан пристосується до ситуації, та краще не дратувати його.

Новорічні події

Таємниці сюрпризів

Головну ялинку країни на майдані Незалежності в Києві змонтовано з 280 лісових дерев. Її висота сягає близько 20 метрів. А найвища (30 метрів) новорічна красуня виструнчилася на центральній площі Луганська.

Кінець феєрверковим «війнам»

Розпорядженням Київської міської держадміністрації заборонено продаж шумових, підривних і феєрверкових виробів, петард. Це рішення прийнято після кількох трагічних випадків. А напередодні новорічного свята Головному управлінню МВС України в Києві доручено посилити контроль над виконанням цього рішення.

... і телефонному «комунізму»

У першому кварталі нового року планують цілком закінчити переведення всіх вуличних телефонних автоматів Києва на платний режим роботи. Уже нині зателефонувати з центральної частини столиці можна лише за допомогою пластикових карток. 700 із 6 тисяч установлених таксофонів стали платними. Вартість однієї хвилини розмови становить 5 копійок.

... і бездоріжжю

На Дніпропетровщині сьогодні практично не залишилося населених пунктів, до яких не прокладено доріг з твердим покриттям. Це стало можливе тому, що області вдалося в році, що минає, не скорочувати обсяги шляхового будівництва. І прокладали нові дороги та зводили мости лише власним коштом.

... і «печерному віку»

Мешканці селища Жовтневе, що на Донеччині, яке через два роки відзначить своє 100-річчя, нарешті отримали доступ до досягнення цивілізації — до 50 багатоквартирних будинків підведено природний газ. Значну частину витрат з будівництва газопроводу взяла на себе сусідня шахта імені Гайового в Горлівці.

Школярів знову вдягнуть у форму

З 1 січня вводять шкільну форму для учнів 1—4 класів середніх шкіл. На учнів 5—11 класів таке рішення поширюватиметься з 1 вересня. Однак, як повідомили в Міністерстві освіти, школярі зможуть закінчити навчальний рік у тій одежі, в якій вони його почанали. Сиротам і дітям з малозабезпечених родин надаватимуть пільги у придбанні нової форми. Передбачено також кілька моделей шкільного одягу на вибір адміністрації шкіл.

... а студентів позбавлять стипендій

Рішенням Кабміну у вищих навчальних закладах стипендію виплачуватимуть лише студентам-сиротам, вихідцям із малозабезпечених сімей та відмінникам навчання. Державним навчальним закладам дозволено брати плату за 59 послуг. Скажімо, за переведення з одного вузу до іншого, за перескладання іспитів.

І нашим готелям — п'ять зірок

З нового року в Києві розпочнеться будівництво кількох 5-зіркових готелей — «Театральний», готельно-офісний центр в історичній частині міста, будівництво якого розпочне німецька фірма «Hoch Tief». Очікують, що американська «Brook Group» зведе неподалік Кабінету міністрів «Гранд-отель», а південнокорейська «Daewoo» побудує готель на 500 місць — як частину бізнес-центру в Бессарабському кварталі.

... а громадянам — телефони

Наступного року буде введено в експлуатацію понад 400 тисяч абонентських номерів. За словами заступника міністра зв'язку Миколи Горбатюка, близько половини введе спільне україно-німецько-американо-голландське підприємство «Utel». Фінансування будівництва телефонних станцій здійснюватимуть за рахунок західних кредитів, власних коштів, а також фонду розвитку інвестицій.

Віталій АБЛІЦОВ «Голос України»

Суб'єктивні підсумки літературного року

Прийшов час Бика. Є підстави сподіватися

ГОТУЮЧИ ці нотатки, мав розмову з багатьма письменниками та літературознавцями, зокрема, Юрієм Мушкетиком, Іваном Дзюбою, Юрієм Андруховичем, Олегом Микитенком, Віталієм Дончиком, Петром Перебийносом. Кожен з них посвоєму оцінив минулий літературний рік. На жаль, ми ще не можемо похвалитися, як наші сусіди поляки, тим, що 1996 рік приніс епохальний успіх, приміром — наш письменник став лауреатом Нобелівської премії. Та все ж маємо і помітні дебюти, і високохудожні прозові твори, і поетичні спалахи. Словом, якщо говорити традиційно, 1996 рік пройшов під знаком активного творчого життя.

* * *

Щодо вершинних подій року, то передусім скажемо про утвердження на літературному олімпі України яскравої постаті Юрія Андруховича. Його третій роман «Перверзія» (до цього були «Рекреації» та «Московіада») знищив останні сумніви в тому, що українська проза має сьогодні потужного й плідного автора, з чим і привітав прозаїка визнаний метр Юрій Щевельов.

У поезії поки що ніхто не насмілився позмагатися за першість з шестидесятниками Ліною Костенко, Миколою Вінграновським, Іваном Драчем, Борисом Олійником, Дмитром Павличком. Ігорю Римарукові, Василеві Герасим'юкові чи діаспорному поетові Юрієві Тарнавському поки що не вдається поєднати в своїй творчості інтелектуалізм, сучасні естетичні пошуки, нові формальні відкриття з змістовим видноколом своєї творчості.

А от публіцистика завжди була в Україні на висоті, навіть затиснута догматичними канонами тоталітарного режиму. Не став винятком і минулий рік. Найбільше досягнення, на наш погляд, це вихід у світ (російською мовою) дослідження Івана Дзюби «Кавказ» Тараса Шевченко на фоне непреходящего прошлого».

Видання відкриває передмова відомого російського правозахисника Сергія Ковальова, в якому він високо оцінює публіцистичну книжку Івана Дзюби й особливо наголошує на її актуальності, адже кавказька проблема залишається невирішеною, як це було і в часи Тараса Шевченка.

З публіцистів недалекого минулого на весь зріст постав перед сучасним читачем Іван Багряний — майже 900-сторінковий грубий том його доповідей, статей, памфлетів, рефлексій, есе видрукований, завдяки видавництву «Смолоскип» та фундації імені Івана Багряного. Ними ж видано й дослідження професора Григорія Костюка «Сталінізм в Україні. Генеза і наслідки».

Юрій Андрухович назвав значною подією видання українською мовою шедевра світової літератури «Дон Кіхота» Мігеля Сервантеса, переклад якого здійснив незабутній Микола Лукаш. Щоправда, ця книжка з'явилася у видавництві «Дніпро» в кінці 1995 року, але помилки не буде, якщо ми віднесемо зустріч читача з геніальним твором М. Сервантеса на нинішній рік. Можливо, тут є сенс згадати про закон клубка — скільки часу намотувався, стільки й розмотується. Микола Лукаш (до нього було три спроби, починаючи з І. Франка) розпочинав працю над українським прочитанням «Дон Кіхота» чотири десятиліття тому, тож читати його можна якщо не чотири роки, то хоча б чотири місяці. То таке задоволення!

Це ми говорили про яскраві події літературного життя в Україні. Чи мали вони відгук поза її межами? Мали. Але не такого рівня, щоб кваліфікувати їх як видатні явища. Проте зауважимо, що поряд з виданням антологій поезій в слов'янських чи скандинавських країнах, куди увійшли й твори українських авторів, поява польського видання «Поезія Василя Стуса» в перекладі відомих у сусідній державі письменників, це факт симптоматичний. Поволі активізуються політичні, економічні, військові контакти України з Європою та світом. А паралельно цьому процесові розвиваються й культурні зв'язки. Сподіватимемося, що ми лише на початку шляху у цьому напрямку.

* * *

Бик чи віл — істота, можна сказати, наша, рідна. З ним пов'язуємо спогади про чумаків, купців, що мандрували від Дунаю до Волги, а може, й далі. Про хліборобство в безкрайніх степах...

Можливо, якийсь з круторогих велетнів, як той Зевс (не вкраде, а завоює!), принесе нашій літературі гідного таланта?

Сергій ВЛАД, журналіст

На роздоріжжі року

Тому й не встигали, що поспішали

Попри те, що 1996 рік не став близнюком своїх попередників завдяки відносній фінансовій стабільності, ми не стали далебі заможнішими. Реальний валовий продукт, якщо вірити офіційній статистиці, скоротився. А якщо не вірити —перебуває на рівні нижче середнього.

Швидкоплинний був рік: парламент не встигав приймати закони, підприємства — виробляти продукцію, банкіри — видавати кредити, а уряд — відповідати за боргами перед населенням. Загальна заборгованість у зарплаті, пенсіях та інших соціальних виплатах сягає 14 мільярдів гривень. Мабуть, і для Прем'єр-міністра Павла Лазаренка 1996-й збіг швидко, як молоко.

Безперечним здобутком року є гривня і ціна її на валютному ринку. Хоч би що там, а ціна пристойна, зважаючи на бурхливий розвиток тіньового сектора економіки та нашу невмирущу звичку жити за чужий кошт. Рік довів, що треба щось більше, ніж революційні пакети законопроектів для того, щоб скасувати боргову картотеку або не споруджувати палаци під два відсотки річних. Потрібен, напевно, не один рік, щоб у царині податкової політики дійшли згоди внизу і нагорі. Щоб виробникам вистачало обігових коштів, а невиробникам — пенсій та стипендій. Інвестиції Заходу до нас приходили з неабияким запізненням, а ми квапилися, квапилися — і не встигли. Щось приватизувати, щось продавати, щось купити. І, на превеликий жаль, — щось усвідомити. Саме цим пояснюється, що на зламі 1996—1997 років опинилися на роздоріжжі — з глибокою кризою платіжного балансу, тимчасовим порядком бюджетного фінансування, інфляційними очікуваннями. Складна й громіздка система ліцензування, надзвичайно високі податкові ставки, відсутність справжньої банківської системи — це те, що очікує суб'єктів господарювання. Це те, що усунути з дороги до економічного зростання здатні тільки рішучі реформи, які в Україні мають прикметник непопулярних. За прогнозами Міжнародної групи економістів Фонду Сороса, якщо не вдатися до цих реформ сьогодні, дефіцит державного бюджету зросте наступного року ще на 2—3 відсотки, а реальне скорочення ВВП слід очікувати до 5 відсотків. Ці економісти знають, що кажуть: адже в полі їхнього зору перебувало торік близько 400 українських підприємств державної форми власності.

— Старайся розтягнути оце на весь рік.

Мал. Леоніда ТЕЛЯТНИКОВА.

Сергій ЛАВРЕНЮК, «Голос України»

Досягнення року

Рік стабільної гривні

ПОЗА всіма сумнівами, нинішній рік Сірого Пацюка можна було б перейменувати у рік стабільної гривні. Чи принаймні у рік Коня, але із гарною гривою. Бо, як зазначив голова правління Національного банку Віктор Ющенко, 1996 року нам чи не вперше вдалося успішно реалізувати плановану політику та забезпечити стабільність грошової одиниці. Адже 3,2 відсотка девальвації на рік — це достойне підтвердження доктрини сильних грошей та соціальних пріоритетів.

Отже, ми закінчуємо рік з такими темпами інфляції, які дають змогу досить тривалий час передбачувано господарювати: у листопаді споживчі ціни зросли на 1,2 відсотка, такий самий результат очікується й у грудні, а загалом за рік інфляція становитиме в середньому 40 відсотків. Не хочеться тут навіть згадувати про рівень інфляції в 10 тисяч відсотків, але ж це було не так давно! Тому маємо неабияк цінувати нинішню ситуацію. Адже, хоч би що ми говорили, а сьогодні таки спостерігається зростання життєвого рівня громадян. Навіть на тлі масової невиплати зарплати. Та причини її невиплати передусім полягають у невиконанні бюджету, бо як можна сповна виконати видаткову його частину, якщо не виконується доходна? А, як відомо, до бюджету ми заклали доходи на рівні 46 відсотків ВВП, тоді як реально зможемо отримати лише близько 37 відсотків.

І все ж таки сподіватимемося, що саме 1996 рік став фундаментом для прогнозованого розвитку подій у 1997 році, адже тільки дуже упереджена людина може не помічати позитивних зрушень в економіці, що стали можливі саме завдяки фінансово-грошовій стабілізації. Інша річ, що не всі належно скористалися з цього.

Утім, саме в поточному році вперше оптові ціни промисловості зростали темпами в 2—2,5 раза меншими, ніж споживчі ціни. Тобто товаровиробники нарешті почали не тільки сприймати ринок, а й працювати в умовах ринку.

Є всі підстави констатувати досягнення стабілізації валютного ринку. За 11 місяців нинішнього року трьох основних валют продано на 18,8 мільярда доларів США, тоді як торік — на 8,1 мільярда. Середньовиважений курс долара за січень — листопад зріс на 3,6 відсотка, в той час як за такий самий період минулого року — на 64,2 відсотка. Та однією з найголовніших подій в економічному житті країни, що відбулися минулого року, без сумніву можна вважати запровадження гривні. І дуже важливо, що ситуацію на грошовому, споживчому та валютному ринках було утримано у прогнозованих рамках. Сьогодні можна стверджувати, що гривня відбулася, і тепер черга за її конвертованістю: Національний банк уже створює умови для офіційного міжнародного визнання гривні конвертованою валютою за поточними операціями. Важливо й те, що після проведення грошової реформи зросла довіра до фінансової політики та банківської системи держави. Зокрема, це віддзеркалилося у сталій та позитивній динаміці довгострокових депозитів (плюс 88 відсотків за 11 місяців) і кредитів (плюс 33 відсотки), в розвиткові ринку цінних паперів. І хоч на ринку цінних паперів були деякі проблеми, нині уряд твердо заявляє, що надалі чітко дотримуватиметься взятих зобов'язань.

А визначальним для фінансової та й загалом економічної ситуації в державі буде рік Бика, який зустрічаємо нині. Чи зможемо впертися, як той бик, і не тільки не відступити із зайнятих позицій, а й досягти більшого?

Валерій ДРУЖЕНКО, «Голос України»

Що тобі подарувати, АПК мій дорогий?..

А ПОДАРУЄМО ми тобі партію, — вирішили мудрі люди. Та не просту. А щоб день і ніч думала, як кожному сільгосптрудівникові краще жити-поживати, та добра наживати. І з'явилася партія. Й охрестили її Аграрною. І на чолі її поставили віце-прем'єра М. Зубця, міністра сільського господарства і продовольства А. Хорішка та інших впливових в АПК людей... І почали вони ще дужче про розквіт і добробут піклуватися... (Не свій, як твердять злі язики, а звісно — села).

Це з ноу-хау 1996-го. А в іншому — все по-старому... Неплатежі, недобори, «недодої»... Утім, не можна сказати, що уряд геть зовсім не потурбувався про подарунки для сільгоспвиробника у мішку Діда Мороза. А ті 30% авансів під зерно, що його здали в рахунок держзамовлення? Хоч які, а все ж гроші. Щоправда, решту видали далеко не всім, хто «здався». Проте це інше питання.

Цілком задовільним «під'ялинковим» подарунком можуть стати й грандіозні картини, вималювані «польовими командирами» найвищих ешелонів щодо прийдешнього села. Передбачати в міністерствах і відомствах уміють і полюбляють. З прогнозів, власне, й розпочався сільськогосподарський рік, що минає.

Новорічний вернісаж

(Рекомендовано Мінсільгосппроду до використання як «під'ялинкова» експозиція)

...**Картина 1.** ***«Стара пісня про головне». (Своїм розмахом нагадує славетний «Дев'ятий вал» Айвазовського).***

Навесні проріс підкріплений, як завжди, глибокими науковими розрахунками, прогноз на зернові. Вал-96 мав становити 38 млн. тонн. І, як завжди, прорахувалися. Взяли 26 млн. Передусім з причини неспроможності уряду вже котрий сезон поспіль ефективно організувати проведення польових робіт, через зменшення парку сільськогосподарських машин (зокрема, комбайнів на 30 відсотків порівняно з 1990 роком), деградацію орних земель, зменшення посівних площ тощо. Урожай-90 був майже удвічі більший. Нинішні недобори списали на погоду. «Пролетіли» (знов-таки через погодні умови) і з цукровими буряками (24 млн. тонн проти 30,6 млн. тонн у 1995 р.), соняшником (2,1 млн. тонн проти 2,86 млн. тонн у 1995 р.) та рештою, крім (дякувати Богу, погода була сприятлива) картоплі та ягід.

Картина 2. ***«Будемо жити?» (Перегукується з твором Іванова «З'явлення Христа народу». Замість Сина Господнього в масах чиновники від АПК. Вони відчайдушно жестикулюють).***

Після того, як в урядових колах усвідомили, що зернового рекорду не буде, настало загальне заспокоєння. На прес-конференціях лунало приблизно таке: мовляв, і так згодиться. Адже внутрішня потреба України у продовольчій пшениці — 7 млн. тонн. А зібрали аж 13,5 млн. Не пропадемо.

Картина 3. ***«Уряд убиває внутрішній ринок» (Схоже на полотно Рєпіна «Іван Грозний убиває свого сина»).***

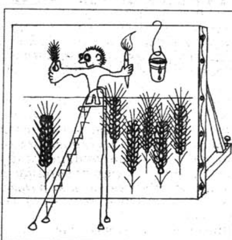
Не лише наша картопля вродила на славу. Від надлишку другого хліба страждали й дружні держави. Картоплею майже задарма торгували на нашому ринку і турки, і поляки. Поближче до зими в урядових колах «прокинулися» й узялися захищати вітчизняного виробника, тож виставили на кордоні митні бар'єри на імпорт. Але справу вже зроблено. Невітчизняна картопля захопила український ринок. Цікаво, куди ми тепер подінемо свою?

Аналогічна ситуація і з цукром. Його обіцяють виробити 2,8 млн. тонн. Хоча це й менше за торішні досягнення на 0,7 млн., а таки потреба України в ньому — 1,5 млн. тонн. Водночас цукрозаводи не можуть реалізувати отриману після переробки цукрових буряків білу продукцію, що накопичилася на їхніх складах. Ціна піску, яка склалася на внутрішньому ринку, для них збиткова. Багато з цих підприємств — банкрути.

Картина 4. ***«Нехай думають, що думу думаю» (Портрет чиновника, в руках якого доля АПК. Охопивши голову, він намагається переконати всіх, що розмірковує. І не про пташок. А про те, як життя сільгоспвиробника зробити кращим. Вельми схоже на роденівську скульптуру «Мислитель»).***

Картина 5. ***«Стара пісня про головне-2». (Зображено те саме, що й на картині 1. Тільки ще грандіозніше, шедевральніше, масштабніше. Айвазовського посоромлено. Для того, щоб лишень наблизитися до епохальності репрезентованого творіння, вал має бути щонайменше удвічі вищий).***

Вочевидь, уже наступного року доведеться поламати голову над питанням, куди складатимемо таку кількість вирощеного й зібраного. За прогнозами віце-прем'єра М. Зубця, вітчизняні чорноземи мають «виплюснути» хлібними річками. Урожай зернових, знову ж таки виходячи з розрахунків наукових світил, зросте до 50 млн. тонн. Мало того, на цьому рівні він стабілізується. Недобори років незалежності головний аграрій країни пояснює зменшенням за останні кілька десятиріч зернового поля з 20 млн. га до 12,5 млн. Тож лани слід збільшувати. І тоді, навіть за нинішніх невисоких погектарних дивідендів (20,1 центнера зернових і 24,6 центнера пшениці) найчорноземніша достеменно поверне собі славу хлібного експортера. Чи й не жарт, Україна щороку вивозитиме за кордон 10—15 млн. тонн пшениці. Ні багато ні мало — на 3 млрд. доларів. Що ж до світового ринку зерна — на нас там чекають. І він буде заповнений не по вінця ще 100—200 років. Зношеність техніки, стверджує Михайло Васильович, не завада. Частину зернових комбайнів закупимо, щось на вітчизняних підприємствах разом з іноземцями виробимо. Створимо МТСи — і гайда молотити. А треба ж якась дрібничка: 50 тисяч сучасних агрегатів. Таких як от «Джон Дір». (Бувалі критики, вперше оглядаючи це полотно, майже завжди мимохіть вигукують: «Оце так Пушкін!..»).

Картина 6. ***«Натюрморт з кукурудзою». (На полотні, на тлі продуктового достатку, зображено соковитий кукурудзяний качан. Від картини віє хрущовською відлигою).***

Наступного року площі, віддані королеві ланів, збільшать удесятеро. На думку аграрників-реформаторів, це дасть змогу відгодувати добряче зголоднілих за часи демократії корівок (а отже — підскочать надої), веселіше зарохкають поросята, заквокчуть кури. Тож готуймося до продуктової повні. А все він — кукурудзяний качан!

Картина 7. ***«В Білому Домі очі повитріщали». (Від здивування, звісно. Абстракція, створена під впливом картини 6. Рекомендується як завершальна частина експозиції. Аналогів в образотворчому мистецтві немає).***

***

Отака вийшла фантасмогорія.

От якби в реальному житті та краще вийшло.

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, «Голос України»

Ми побачили з окопів...

ЗАЗВИЧАЙ при підведенні підсумків року, здобутків держави в тій чи іншій галузі, зрештою, питання зводиться до одного: вдалий був рік чи ні? Але щодо української дипломатії, то відповісти на це просте запитання досить складно.

Справді, якими зовнішньополітичними звершеннями-96 може похвалитися наша держава? Якими значними «проривами»? Згадати важко. Звичайно, можна вважати успіхом, скажімо, надання нам асоційованого членства у Русі непрєднання — але якраз аналіз минулорічних українських клопотів спонукає до скептичної оцінки нашого позаблокового статусу. Так, історичних звершень наша дипломатія цього року не мала. А аналіз головних міжнародних подій, пов'язаних з Україною, підштовхує до висновку: Україна в 1996-му перебувала в глухій обороні. В окопах.

Обороною для України можна назвати, зокрема, весь цьогорічний плин переговорного процесу з Румунією. Ми намагалися не дозволити внесення до тексту базового договору невигідних нам статей (які активно пробивають румуни), завжди гідно відповісти на не завжди доброзичливі виступи румунських політиків, намагалися не допустити включення Румунії до першої ланки кандидатів на вступ до НАТО...

Цілий рік Україна тримала оборону на північному, московському фланзі, відбивалася від авантюрно-агресивних акцій російської Думи, від дипломатичніших, але теж жорстких офіційних російських намагань щодо Чорноморського флоту та Севастополя. Ми «не здали» Севастополь (тобто не погодилися, що він — «база російського флоту»), але й не змогли завершити розділ ЧФ, не підписали з Росією базового договору, і, отже, невідомо, на яких умовах підпишемо його в майбутньому...

Час від часу ми мали «сюрпризи» і з Америки, двічі газета «Вашингтон таймс» звинувачувала Україну в незаконній торгівлі: спершу літаками для колумбійської наркомафії, потім — ракетами для лівійського режиму Муаммара Каддафі. Ми знову оборонялися, спростовували, клялися у невинності. Під загрозою була безхмарність відносин із США та надання зовнішньої фінансової допомоги на наступний рік, але — якось владналося...

Ми цілий рік протестували проти гіпотетичного розміщення ядерної зброї на території нових членів НАТО, якими будуть, найімовірніше, Польща, Чехія та Угорщина. Можна, звичайно, вважати, що чогось досягли: запевнень Брюсселя в тому, що НАТО не потребує нині розміщення ракет у Центральній Європі. Але чого саме добилися: мети чи просто відмовки?..

Втім, якщо рік, що минає, не можна назвати для української дипломатії вдалим, то й невдалим також. Найліпше, мабуть, його характеризує прикметник «повчальний». Сидячи у своєму окопі й відстрілюючись на всі боки, Україна мала змогу як слід оглядітися й зробити деякі висновки.

Щодо Румунії, наприклад, то неважко було помітити, що ряд країн уже підтримує її вступ до НАТО беззастережно (Франція, Італія, Іспанія), водночас жодна держава—член НАТО не заявила: приєднання Румунії до альянсу неможливе без існування договору з Україною. Навіть якщо Румунія й не проштовхнеться до НАТО в перших рядах (а це стане відомо в липні), Україні є над чим поміркувати: чому, наприклад, румунські дипломати так вдало переконують світ у своїй доброчинності, а ми — ні?

(Закінчення на 15-й стор.).

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України», член Міжнародної асоціації спортивної преси (AIPS)

Сяйво золота і кроки ствердження

Нехай не ображаються на мене сотні видатних українських спортсменів, які піднімалися на п'єдестал пошани у радянські часи, прославляючи рідну землю. Їхній внесок у справу вітчизняного спорту величезний. І не їхня вина, що вони представляли одну з провінцій імперії. Швидше це — біда. А от олімпійці-96 в Атланті представляли нову незалежну державу з гордим ім'ям Україна.

Дебют, повторюю, був такий, що про наш спорт почав говорити увесь світ. Здобуто 23 нагороди, дев'ять з яких — золоті! І — дев'яте місце в командному заліку. Мабуть, не варто казати про те, що позаду нас опинилися такі видатні спортивні держави, як Канада, Іспанія, Греція, Великобританія та багато інших.

(Закінчення на 12-й стор.).

Ганна РОМАНЦОВА, «Голос України»

Операція року

Навіщо нейрохірургові штангенциркуль?

ЧОТИРИ години тривала операція з видалення пухлини спинного мозку в шийному відділі в операційній відділення хірургії хребта НПО швидкої медичної допомоги й медицини катастроф. До цього пацієнтку з Макарова оглядало чимало медичних авторитетів і визнали її безнадійною. Операція, виконана напередодні Нового року міжнародною командою хірургів, пройшла без ускладнень.

... Крім самого Генрі Марша, либонь, ніхто до кінця так і не збагне, що змусило відомого британського нейрохірурга з «Аткінсон Морлейс Госпітал», який свого часу вчився в одному коледжі з Біллом Клінтоном, мав неабиякий послужний список, вирвати зі своєї практики кілька днів. Заради якого такого Булгакова варто було плуганитися машиною через Ла-Манш і всю Європу з двома операційними мікроскопами «на борту»? Щоб потім «ловити кайф» від наших доріг і борщів, ризикуючи залишитися незрозумілим — передусім українськими чиновниками від медицини? Отими, що кілька років поспіль намагалися закрити відділення хірургії хребта і спинного мозку київської лікарні швидкої допомоги (саме туди й віз свій вантаж загадковий лондонський лікар) і, очевидно, ще не передумали.

Загроза «ущільнення», що нависла свого часу над професором Преображенським, героєм улюбленого Маршем Булгакова, — «квіточки» в порівнянні з умовами, в яких працюють медики відділення, очолюваного кандидатом медичних наук Ігорем Курильцем.

— Ваша нейрохірургія відстала від нашої років на 20, — каже доктор Марш, і це ще м'яко сказано.

У столиці за гострої нейрохірургічної патології після операції помирає, приблизно, кожний другий. Завдяки впровадженню нових методів і технологій у клініці Курильця летальність зменшено у 3 рази — дякувати докторові Маршу. Протягом трьох років він привіз до Києва апаратури та інструментарію на 300—400 тисяч доларів — переважно «секонд хенд», та для нас і це — золота жила. Доктор Марш забезпечив українських медиків відеоматеріалами, літературою, простажував кількох хірургів у своєму госпіталі, запропонував власні послуги як консультант.

— Нині модно стажуватися за кордоном, але я з власного досвіду знаю, як усе відбувається, — каже Ігор Курилець. — Тебе впускають до операційної і кажуть: відстань — 40 сантиметрів, а всі запитання після операції. Це — не наука, це профанація. Доктор Марш запропонував нам іншу школу, він ділився всім, що вміє і знає сам.

Метою грудневого приїзду Марша до Києва було створення українсько-британського центру нейрохірургії — на базі згаданого відділення лікарні швидкої допомоги. Фактично центр уже існує і працює на повну силу. Заручившись підтримкою британського посла в Україні, невгамовний лондонський доктор виклав суть свого проекту заступникові міністра охорони здоров'я і першому віце-прем'єрові України.

В минулому — фахівець з політики та економіки Радянського Союзу, Марш добре обізнаний з нашими проблемами. Але як справжній джентльмен він скромно зауважує:

— Вашому урядові просто треба знати, що купувати. Є технології цінні і менш цінні. Витрачатися на дорогу апаратуру, котру використовують для п'яти операцій на рік — недозволена розкіш, краще купити те, що допоможе сотням і тисячам.

(Закінчення на 9-й стор.).

Панорама-96

20 БЕРЕЗНЯ – Співголови Конституційної комісії Голова Верховної Ради України Олександр Мороз і Президент України Леонід Кучма представили на спеціальному засіданні парламенту проект нової Конституції України.

27 ТРАВНЯ – З посади Прем'єр-міністра України звільнено Євгена Марчука.

28 ТРАВНЯ – Павла Лазаренка призначено Прем'єр-міністром України.

2 ЧЕРВНЯ – Президент України оголосив про повне виведення з території нашої країни ядерної зброї. Відповідно до плану Нанна-Лугара Україна має одержати від США на потреби ядерного роззброєння 350 млн. доларів.

8 ЧЕРВНЯ – Вичерпано термін дії Конституційного договору.

27—28 ЧЕРВНЯ – Верховна Рада України ухвалила нову Конституцію України.

2 ЛИПНЯ – У Дніпродзержинську сталася трагедія. Зійшов з колії трамвай. Україна у траурі.

12 ЛИПНЯ – Народні депутати присягнули на вірність народові України. У Маріїнському палаці підписано Закон України «Про прийняття Конституції України і введення її в дію».

24 СЕРПНЯ – Нашій незалежності 5 років!

Півроку тому Президент України видав указ про спорудження в Києві Монумента незалежності України.

ВЕРЕСЕНЬ—ЛИСТОПАД

Почала роботу шоста сесія Верховної Ради України. Протягом трьох місяців було розглянуто 196 питань, ухвалено 76 законів та близько 100 постанов, 14 законопроектів обговорено і схвалено в першому читанні.

Серед прийнятих законодавчих актів — Закон України «Про Конституційний суд України».

Призначено 16 з 18 суддів Конституційного суду України.

Наприкінці року мінімальний рівень заробітної плати залишився незмінний — 15 гривень, середня заробітна плата — 150 гривень.

Протягом року, за словами міністра промисловості України, видобуто 700 кілограмів українського золота.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Михайло СИРОТА: «Не можна зробити щасливим народ, не ощаслививши найближчу тобі людину»

Серйозна розмова з анекдотами і ліричними відступами

«Де в Києві може переночувати Сирота? На парламентській трибуні»
(Сучасний анекдот)

Традиційно передноворічні інтерв'ю потребують легкого тону, про що я чесно попередила свого співрозмовника. Але «хрещений батько» української Конституції на «провокацію» не піддався, і «закони жанру» не спрацювали. Навіть у передчутті свята Михайло Сирота був неприступний для запитань на кштталт: «Ваша улюблена страва?» Що візьмеш з людини, яка, коли й не ночує вдома, то проводить цей час з Конституцією.

—Михайле Дмитровичу, я не питатиму, яким був для вас рік, що минає: риторичність запитання очевидна...

—Так, вважайте, що «преамбулу» ми з вами узгодили.

—До речі, в преамбулі до Конституції є посилання на Бога — ви таки вибороли це слово. Пам'ятаєте, з «Отче наш»: «Не введи нас у спокусу...» Зізнайтеся, вас часто спокушають у житті?

—Ось ви спокусили мене на відвертість: намагалися, але я рідко... вводився. З юності я захопився східними філософіями. Згідно з ідеєю однієї з них, перед людиною відкривали всі спокуси, які тільки існують, більше того, давали можливість пройти через них. І знаєте що? Після цієї «дегустації» людина приходила до розуміння: за спокусою нічого цікавого немає. А коли її «просвітлило», вона побачила своє істинне покликання у житті — в самовдосконаленні, в розвитку, в гармонії з оцим світом. Це моє кредо. Тому нині в мене спокус зовсім мало, в основному вони мене не цікавлять.

—Даруйте, а ваш несподіваний для багатьох вступ до Народно-демократичної партії і відразу ж високий злет у партійній ієрархії не є прикладом спокушення?

—Натяк зрозумів. Знаю, що багато хто розцінив цей крок як мою готовність бути «п'ятою колоною» в парламенті... Це цілковитий абсурд. Для мене особисто шлях до НДП був дуже болісний. Я прийшов до Верховної Ради з чітким переконанням, що партії для України — річ непотрібна. Але що сам по собі депутат? Я, наприклад. Був головою Тимчасової комісії з доопрацювання проекту Конституції, тепер ось керівник «Конституційного центру». Що далі? Наступні вибори? Припустимо, виграю їх і знову прийду в цей парламент, де кожен з 450 депутатів має конкретно відповідати перед виборцями. Але чи потрібна людям конкретна відповідальність, коли їхній обранець розводить на окрузі руками: бачите, я старався, але нічого для вас не зробив, бо мені не дали — той поганий, а той ще гірший. Виборцям не потрібні муки депутата, вони чекають реальних змін. Змінити ситуацію можна тільки через політичну структуризацію всього суспільства і парламенту. Є ще й другий момент — корупційно-мафіозний: не таємниця, що він присутній сьогодні в найвищих ешелонах державної влади. Окремі бійці чи невеличкі групи нездатні протистояти цій системі — тільки потужні партії і блоки, що опираються на широкі кола народу. Ось чому я став членом партії.

—Партії, яку називають партією влади, а влада, за вашими словами, в нас корумпована.

—Та будь-яка партія є інструментом боротьби за владу. Серед однієї сотої відсотка членів НДП у вищих ешелонах вам відомі корумповані, кримінальні елементи? НДП сьогодні єдина партія, яка не боїться відверто боротися за владу, залучаючи до себе не просто патріотів мітингового типу, а патріотів-прагматиків, які знають, уміють і хочуть зробити.

Михайло Ратушний, народний депутат, сусід Михайла Сироти в сесійному залі: *Буває ситуація в історії, коли доля кладе на якусь людину величезну відповідальність. І вона або витримує струм величезної напруги, що проходить через неї, або ні. Під час конституційного процесу найбільший вольтаж сконцентрувався на Сироті. Він його витримав. Як сусід — нас розділяє лише прохід між секторами, тому з «дистанції» я об'єктивніший — бачу: він не розчинився і в післяконституційних буднях, не зламався, не «заіржавів». Певен, він збереже конституційну енергетику і для інших ситуацій. Не дивіться, що він такий скромний, народ ще не раз про нього почує.*

—Михайле Дмитровичу, ви справді скромний?

—Мабуть, якщо це бачать з «дистанції».

—А що скромні роблять у політиці, адже вона апріорі річ аморальна?

—Це заважає, але моральність — бачите, ризикую бути нескромним — це не метод, а стиль мого життя. Я просто сповідую космічні закони. А вони ґрунтуються на моральних принципах — добра, чесності, любові до людей, у тому числі й до політичних опонентів. Якщо ти зраджуєш цим принципам — втрачаєш колосальну підтримку, яку допоки тобі надавали.

—Ви хочете сказати, що любите...

—Можете не називати прізвища — люблю. А в чому проблема?

—Здається, ви перевчилися філософії...

—Я можу не сприймати чиїхось поглядів, але якщо я цього «когось» ненавиджу, хочу його вдарити, знищити, образити, чим я відрізняюся від нього? Те саме зло в душі, те саме жало з рота, ті самі методи боротьби... Це не дасть позитивного результату. Послідовність у своїх поглядах і переконаннях за поваги до всіх — це моя філософія, яка, впевнений, веде до перемоги.

—Колись ви сказали, що маєте досить розуму, щоб не бути до кінця відвертим. Так і ходите із «замкненою» душею?

—Ні, практично я завжди відвертий. Просто ті питання, які я не хотів би порушувати, журналісти інтуїтивно обминають.

—Може, мої колеги до вас добре ставляться. У цій розмові ви також сподіваєтеся на мою інтуїцію?

—Ви ж самі сказали, що розмова має бути «полегшеного типу».

—Але це нам не дуже вдається — політика, Конституція, партія. Скажіть, а в сім'ї розуміють політика Сироту?

—Розуміти — розуміють, але витримати таку напруженість можуть не завжди. Звичайно, моє заполітизоване життя позначається на сімейній атмосфері, вимагає від дружини, сина, батьків адекватного реагування на ситуацію. Не у всіх є той набір ресурсів, що в мене, я це також розумію і тому ніколи не істерую: ах, ти не витримала, ти мене не підтримав... Моє завдання — допомогти рідним мене зрозуміти. Є такий космічний закон: гріх набиватися своєю допомогою, але ще більший — відмовити комусь у ній. Не можна зробити щасливим народ, не ощаслививши найближчу тобі людину. Для мене сім'я і держава — поняття аналогічні.

Ірина Сирота, дружина: *Ми вперше зустрілися в трирічному віці, до речі, на новорічній ялинці, куди нас привели батьки (вони працювали разом в Черкаському технологічному інституті). Взагалі в нас багато спільного — народилися в одному пологовому будинку, одного року закінчили школу. Коли познайомилися вдруге, 22 роки тому, я була просто вражена: так відрізнявся він від інших ровесників — начитаний, багато всього знає, від філософії до... естради. Перед побаченнями я сама бігала в бібліотеку, щоб бути «на рівні» в розмовах. Серйозно... Звичайно, ми розуміємо «політика» Сироту: його життя — це наше життя. Дуже важливо, щоб Михайло повертався додому в ауру доброзичливості, сімейного затишку, де на нього чекають, радіють йому. Дмитро взагалі обожнює батька. Михайло зовсім не такий серйозний, як вам видається: дуже дотепний, співає, танцює, сипле анекдотами, незмінний тамада за дружнім застіллям. Повірте, я хвалю свого чоловіка не з політичних міркувань, він справді того заслуговує.*

—Після такої характеристики дружини незручно цікавитися вашими недоліками.

—Та я зовсім не такий всезнаючий, як каже Ірина. Тому й самовдосконалююся. Взагалі, на мій погляд, людину не можна «препарувати» на достоїнства й недоліки. Це комплексна система, в якій недолік може бути одночасно й достоїнством, і навпаки.

—Чи може бути достоїнством відсутність почуття гумору?

—В одного мудрого чоловіка запитали, чи може почуття гумору бути ознакою розуму. Може, відповів той, якщо немає інших ознак. Без почуття гумору тяжко жити — це зброя і сильний автотренінг. Як для окремої людини, так і народу в цілому. Притаманне українцям почуття гумору допомогло народові протягом багатьох страшних століть врятуватися і вистояти. Я до глибини душі відчуваю себе українцем, тому саме це достоїнство в мене є.

—Цей «до глибини душі українець» — результат самовдосконалення чи спадок від батьків?

—Без сумніву, все це з народження, а можливо, ще й раніше. Адже кажуть, якщо чоловік і жінка, зачинаючи своє дитя, не тільки люблять одне одного, а й те, що довкола них, — рідний край, його землю, повітря, води, сонце, вони народжують дитину, в якої не буде «відторгнення» Батьківщини.

—Споконвічний конфлікт батьків і дітей оминув вашу родину? Ви принаймні розумієте свого сина першокурсника?

—Намагаюся це робити, для мене це дуже важливо. Я сподіваюся, ми не втратимо духовного зв'язку протягом усього мого життя, так, як я зберігаю його зі своїми батьками. Не можна переконувати словами — за твоїми діями видно, як ти ставишся до рідних, друзів, просто людей. Тоді дитина робитиме так само. Дуже хочу, щоб мій Дмитро передав цей зв'язок далі, наступним поколінням.

Ірина Євгенівна виручила — «розсекретила» улюблену страву Михайла Сироти (попереджую, автор не несе відповідальності за витік інформації). Це сациві. Готують його в родині тільки раз на рік — саме до новорічного столу. Маленьке уточнення: дружина при цій складній операції — лише підсобник, лаври шеф-кухаря цілком за главою сім'ї. (Між іншим, єдине, що спростувала пані Ірина, — це належність абсолютної влади в родині чоловікові. За її словами, у них двовладдя, і роль законодавця відведено не депутату. Щоправда, між «гілками влади» — повний консенсус).

«Чим відрізняється новорічна ніч від конституційної? В новорічну — Сирота ночуватиме не на трибуні». *(З творчості в парламентських кулуарах).*

Звичайно, Новий рік — свято родинне. В інтер'єр трибуни ялинка не вписується. А жаль. За традицією можна було б переночувати в парламенті. Бюджетний процес теж затягнувся.

Розмову вела
Людмила КОХАНЕЦЬ.

Панорама-96

1 СІЧНЯ — розпочалося створення Державного казначейства України.

16 ЛЮТОГО — Верховна Рада схвалила у першому читанні проект держбюджету на 1996 рік.

19 БЕРЕЗНЯ — прийнято Закон «Про режим іноземного інвестування», за яким майновий внесок іноземного інвестора звільняється від сплати ввізного мита.

22 БЕРЕЗНЯ — Верховна Рада затвердила Державний бюджет на 1996 рік.

2 КВІТНЯ — Президент України Леонід Кучма виступив у Верховній Раді зі щорічною доповіддю «Економічний і соціальний розвиток України у 1995 році».

10 КВІТНЯ — в Україні запроваджено систему оптової купівлі-продажу електроенергії.

11 КВІТНЯ — розпочався страйк шахтарів — за даними Мінвуглепрому, першого дня страйкувало 12 шахт.

16 КВІТНЯ— Фонд держмайна України видав положення про порядок проведення спеціалізованих сертифікатних аукціонів за компенсаційні сертифікати.

18 КВІТНЯ — директор-розпорядник Міжнародного валютного фонду Мішель Камдессю оголосив, що досягнуто згоди про надання Україні протягом наступних восьми місяців кредиту на суму 900 мільйонів доларів.

20 КВІТНЯ — на засіданні Європейської економічної комісії розглядалося питання про надання Україні позики ЄБРР для облаштування доріг на суму 200 мільйонів екю.

13 ЧЕРВНЯ — оголошено про завершення «малої» приватизації. З початку року приватизовано 8118 об'єктів.

3 ЛИПНЯ — парламент визначився з ідеологією Державного бюджету на 1997 рік, ухваливши Бюджетну резолюцію.

2 ВЕРЕСНЯ — запровадження гривні — національної валюти України.

1 ЖОВТНЯ — Росія припинила дію відстрочки оплати 10% ПДВ на підакцизні товари, що ввозяться з України.

12 ЛИСТОПАДА — Верховна Рада ухвалила в першому читанні Закон про Кабінет міністрів.

14 ЛИСТОПАДА — у Вашингтоні підписано угоду про надання Світовим банком кредиту в розмірі 300 млн. доларів на структурну перебудову сільського господарства України.

11 ГРУДНЯ — Верховна Рада прийняла Закон про приватизацію майна держпідприємств, відповідно до якого ФДМ виводиться із підпорядкування Кабінету міністрів і стає підзвітним парламенту.

19 ГРУДНЯ— Верховна Рада ухвалила у першому читанні Закон про Держбюджет на 1997 рік.

Професія Бика

Йому підходить вільна професія. Він спритний у фізичному та інтелектуальному плані, хороший керівник, надто у сфері сільського господарства, може досягти успіху і в хірургії. В комерції та суспільних відносинах орієнтується погано. Бикові не слід обирати професію, пов'язану з людьми — він погано з ними ладить. Краще утримуватися від подорожей — він втрачає в них свою врівноваженість і здоров'я.

Сергій ЛАВРЕНЮК, «Голос України»

АН-70: відновлення польоту і надій

У СВІТІ не так уже й багато авіабудівних країн, а ще менше таких, що диктують правила на авіаринку. Мало того, навіть великі компанії не застраховані від поглинання ще більшими, як це сталося нещодавно із американською корпорацією «Макдоннелл-Дуглас».

Її за 13,3 мільярда доларів придбала теж американська таки компанія «Боїнг» і скоротила число конкурентів до одного — західноєвропейської корпорації «Ербас індастрі». Звичайно, Україна їм не конкурент, добре що за нинішньої ситуації вона не тільки залишається авіабудівною державою, а й продовжує дивувати якщо не світ, то хоча б наших громадян новими розробками. Втім, якщо йдеться про створення другого зразка нового транспортного літака Ан-70 (перший, як відомо, розбився у лютому 1995 року під час льотних випробувань), то, здається, авіасвіт таки мав би здивуватися. Фахівці вважають: Ан-70 не має аналогів та конкурентів у світі на десятиріччя вперед. Як зазначив на мітингу з нагоди викочування зі складального цеху АНТК імені Антонова другого зразка літака цеху Президент України Леонід Кучма, Ан-70 увібрав найсучасніші досягнення вітчизняного авіабудування і таким чином Україна довела, що здатна виходити на світовий ринок із високотехнологічною продукцією.

Новий літак призначений для перевезення вантажів і техніки в цивільній авіації та у війську і має замінити застарілий Ан-12. За словами головного конструктора АНТК Петра Балабуєва, сьогодні Україна потребує близько сотні нових літаків і якщо б ми закупили їх за кордоном, то мали б витратити майже вісім мільярдів доларів. А виробництво такої самої кількості машин в Україні потребує близько 5 мільярдів доларів, але з них три мільярди повернуться до бюджету як податки. Важливо й те, що з початком серійного виробництва літака в Україні з'явиться значна кількість робочих місць для кваліфікованих працівників, які сьогодні змушено перебувають у неоплачуваних відпустках а, за прогнозами фахівців, потреби світового ринку можуть становити до 1500 таких літаків.

Отже, «сімдесятка» може стати саме тією продукцією, на крилах якої підніматиметься Україна.

На знімку: Ан-70.

Фото ДІНАУ-Укрінформ.

Монолог директора

Зберегли і колектив, і надію

Віталій САЦЬКИЙ, генеральний директор металургійного комбінату «Запоріжсталь», академік, заслужений металург України, народний депутат України XII скликання:

—1996 рік став для нашого колективу успішнішим, аніж попередній. Ми щомісяця нарощували темпи виробництва. Лише за 9 місяців порівняно з торішніми показниками на 9 відсотків збільшилося виробництво чавуну та сталі, на 11 відсотків — прокату. Річний індикативний план, встановлений Мінпромом та Мінекономіки, виконали ще 28 листопада. У грудні темпи зросли ще на 20 відсотків до листопадових.

Щоб колектив надалі був спроможний працювати й жити, ми маємо, по-перше, нарощувати виробництво, по-друге, максимально економити енергоресурси та матеріали, і, по-третє, одне з найважливіших завдань — знаходити ринки збуту металу. Якщо років зо два внутрішній ринок споживав до 40—50 відсотків металу, то нині — від 1 до 5 відсотків. Та й розрахунки переважно за бартером. Тож нині ми працюємо практично лише з комерційними структурами. Хоча намагаємося використовувати насамперед усе те, що маємо в Україні, проте до 5 тисяч найменувань матеріалів доводиться завозити з інших країн.

За умови виконання цих завдань, запоріжсталівці в новому році зможуть підвищити на 3—5 відсотків цьогорічні виробничі показники. Зараз ведемо капітальний ремонт 7-ї мартенівської печі. У січні, після його завершення, маємо намір вийти на виробництво сталі майже на рівень 90-х років.

Отже, наш колектив не здаватиметься й надалі. Тим паче, що спеціалісти у нас — висококваліфіковані. Є й невикористані резерви. Нині впроваджуємо багато нових технологій, паралельно здійснюємо реконструкцію. Лише торік замінили понад 2 тисячі тонн обладнання. Й сьогодні не зупинили цієї роботи, хоча податковий прес не дає цілком розправити плечі.

Та, взявшись за гуж, не кажи, що не дуж. Тож і ми, організувавши аграрний цех, думаємо й надалі не відмовлятися від нього. Бо коли сьогодні не підтримати наше сільське господарство, важко навіть уявити, з чим взагалі залишимося завтра. А тому ставимо за мету виготовляти продукти, які б відповідали світовим стандартам. Окрім м'ясоковбасних виробів, хочемо ще випускати молочну продукцію.

Тих політиків, які заявляють про необхідність відмови підприємств від підсобних господарств, важко назвати справжніми політиками. Якби сьогодні в аграрному секторі неухильно виконувалася програма з переробки м'яса й молока, виготовлення дитячого харчування, зберігання овочів тощо, тоді б нам і справді були непотрібні додаткові турботи. Але вважаємо, поки держава переживає важкі часи становлення, кожне підприємство зобов'язане зробити свій внесок і за разрахунок власного прибутку допомогти селу. Щоб не лишитися завтра винятково з імпортними продуктами.

Як буде, коли приватизуємо підприємство? Тоді все вирішуватимуть акціонери. Нас не влаштовує запропонована схема. Проаналізувавши діяльність приватизованих підприємств, де комерційні структури скупили контрольні пакети акцій, побачили, що вони сьогодні майже не працюють. І, на мій погляд як металурга, навряд чи коли-небудь запрацюють. Ледве дихають Єнакіївський металургійний завод, Запорізький сталепрокатний. Не виключаю, що така сама доля очікує і «Дніпроспецсталь», на яку раніше ми рівнялися.

Отож ми звернулися до Фонду держмайна України та Кабінету міністрів з пропозицією залишити на першому етапі за державою 51 відсоток акцій нашого комбінату. А потім нехай уже Кабінет міністрів вирішує, скільки акцій виставляти для продажу гарантованому інвесторові, який би вкладав гроші, а не забирав їх у колективу. Особисто я на сьогодні в Україні бачу одного потенційного інвестора. З іноземних — жодного, хоча протягом останніх років провели чимало переговорів з ними.

Розраховувати треба лише на власний розум, досвід і вміння. А ще б дуже хотілося, щоб заяви нашого Прем'єр-міністра про підтримку виробника втілились у життя. А ми, колективи, постараємося підтримувати уряд. Люди хочуть нормально працювати й чесно заробляти на життя. Додам, що за останні шість років ми дали нові робочі місця для 700 чоловік. Готуємося запустити новий цех з переробки відходів —робитимемо ДВП. Коли побачили, що різко скоротився попит на виливниці, то в цьому ж цеху збудували лінію з виробництва силікатної цегли. Зараз ведемо її випробування. Не забігатиму наперед стосовно майбутньої рентабельності нових підрозділів, але людей ми збережемо на комбінаті, а заодно збережемо їх віру і надію на краще.

Записав Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

—Від цієї Снігуроньки, на жаль, нікуди подітись!

Мал. Леоніда ТЕЛЯТНИКОВА.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

Де гуляють живі гроші?..

НЕДАВНО бачив у своєму селі Великий Житин, що поблизу Рівного, як місцеві механізатори гнали поперед себе, прив'язавши мотузкою за ногу, ... зарплату. Вона, зарплатня, опиралася, кувікала й вищала, і капітани степових кораблів мусили братися за хворостину...

Читач уже, мабуть, здогадався, що КСП заплатило людям живими свиньми. З тієї причини, що у касі господарства — як виметено. Добре, що хоч сяка-така свиняка завалялася.

А в сусідньому селі зарплатня — у вигляді м'ясних консервів, цукру і зеленого горошку. Подекуди платять меблями, саджанцями фруктових дерев, будівельними матеріалами... Наприклад, заробив ти, Петре, 150 гривень, то візьми, будь люб'язний, три самоскиди піску — у господарстві знадобиться...

Стовідсотковий натуральний спосіб господарювання. У ліпшому випадку: я тобі — шило, ти мені — мило. І хоча шило має властивість виглядати з мішка, а мило — безслідно змилюватися, шильно-мильний обмін, проте, не схильний до згортання. Значить, як висловлюються у нашому парламенті, «кому-то это выгодно».

А де ж поділися живі гроші? Ну, оці наші рідні, важко вистраждані гривні? Де вони гуляють, наче по Уралу Чапаєв-герой?

Варто, можливо, з цього приводу послухати міркування голови КСП «Правда» Млинівського району Анатолія Харитонюка.

— Цього року, — сказав Анатолій Васильович, — ми продали державі 800 тонн зерна (контракт — 500 тонн). Гадали, що, як мовиться, підлатаємося, але живої копійки не одержали — розрахувалися за товарний кредит на гербіциди й міндобрива, заплатили за комбайн.

Покладали надію на молоко, та знову прокол: Млинівський маслозавод з квітня не платить за здану нами продукцію, заборгував уже понад 50 тисяч гривень.

Посіли друге місце в районі за врожайністю цукрових буряків, продали їх 13 тисяч тонн, гадали, що цукром розрахуємося з трудівниками, так знову втрата — ціна на цукор впала до 60 копійок за кілограм.

І живих грошенят як не було, так і немає. І м'ясо не виручає: переробники розраховуються бензином, роблять перезалік за електроенергію. І зелений горошок підвів: ним же, горошком, тільки вже у банках, розраховувалося з нами ВАТ «Дубнеовоч». А куди тепер його подіти — понад 60 тисяч банок? Заробітну плату видавати селянам, щоб ходили ловити лящів на річку?

Ну, так де ж усе-таки гуляють живі гроші? На це запитання вже може відповісти , здається, кожен п'ятикласник. Гуляють вони у кишенях «крутих» і не вельми, на ринках у Польщах і Туреччинах, у панчохах спритників, котрі в умовах економічної розрухи, одержуючи платню в кільканадцять десятків гривень, вивершують собі вілли-палаци. У кишенях тих, хто на очах у міліції торгує (незаконно!) валютою. У численних «візників», що взяли на себе функції міського й позаміського транспорту (і не лише функції, а й гроші)...

Рівненська область.

Панорама -96

СІЧЕНЬ — у зимовій сесії Парламентської Асамблеї Ради Європи вперше взяла участь делегація України.

ЛЮТИЙ — під час розгляду питання щодо приєднання України до Міжпарламентської асамблеї СНД у Верховній Раді спалахнули неабиякі пристрасті — аж до «рукопашної». Питання залишається відкритим і досі.

БЕРЕЗЕНЬ — Держдума РФ ухвалила рішення про визнання такою, що втратила чинність, постанови ВР РРФСР від 12.12.91р., якою, в свою чергу, було денонсовано Договір про створення СРСР 1922р. Представники всіх гілок української влади піддали акцію російських парламентаріїв гострій критиці;

КВІТЕНЬ — безрезультатно в Києві закінчився черговий раунд україно-румунських переговорів з підготовки базового політичного договору, на рівні перших заступників міністрів закордонних справ. Переговори не поновлено й досі.

ТРАВЕНЬ — делегація Верховної Ради України на чолі з її головою Олександром Морозом відвідала з офіційним візитом Фінляндію.

ЧЕРВЕНЬ — конференція з питань європейської безпеки відбулася в Будапешті. Голова Верховної Ради України Олександр Мороз виступив з ініціативою проведення в майбутньому подібної зустрічі в Києві, а також створення в українській столиці відповідного центру.

ЛИПЕНЬ — у Стокгольмі відбулося засідання 5-ї сесії ОБСЄ, на якому обговорено модель загальноєвропейської безпеки XXI століття. «Україна пропонує передбачити в цій моделі можливість надання державам, що потребують цього, додаткових гарантій безпеки», — заявив Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, котрий очолював українську делегацію.

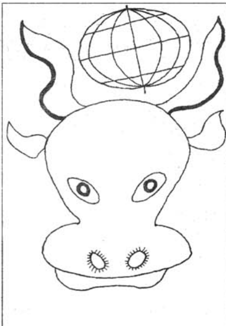
СЕРПЕНЬ — святкування п'ятої річниці нашої незалежності було в центрі уваги світового співтовариства. До Києва прибули генеральний секретар Ради Європи Даніель Таршис, заступник Генерального секретаря ООН Джорджіо Джакомеллі, інші офіційні особи.

ВЕРЕСЕНЬ — у Києві з офіційним візитом побував Федеральний канцлер Німеччини Гельмут Коль. Підписано рекордно велику кількість двосторонніх документів.

ЖОВТЕНЬ — Держдума РФ ухвалила закон «Про припинення поділу Чорноморського флоту». Верховна Рада України розпочала підготовку законопроекту «Про виведення військових формувань Російської Федерації з території України».

ЛИСТОПАД — під час візиту до ряду європейських столиць перший заступник міністра закордонних справ України Антон Бутейко заявив про імовірність у майбутньому вступу України до НАТО.

ГРУДЕНЬ — Рада Федерації Федеральних Зборів РФ ухвалила постанову, що передбачає створення спеціальної комісії верхньої палати російського парламенту з підготовки законопроекту щодо статусу Севастополя. Мер Москви Ю. Лужков заявив про прийнятність силових методів для «підпорядкування Севастополя Росії». У Верховній Раді України знову заговорили про законопроект щодо виведення російських військ з території держави. Держдепартамент США заявив про підтримку суверенітету й територіальної цілісності України.

Психологічна структура

Чоловіки й жінки, народжені в рік Бика, живуть і працюють, не шкодуючи себе, проте й іншим пощади не дадуть. Їхня фізіологічна характеристика пов'язана з низькою чутливістю, а тому в сімейному житті даремне чекати від них ніжності й співчуття. Ці люди часто сентиментальні, не приховують своїх сліз, та коли треба прийняти рішення, на жалість їх не візьмеш. Якщо вони до того ж погано виховані, то поводяться по-хамськи.

Шлюб: він — Бик, вона — Бик

Світосприйняття, вчинки збігаються в усьому. Ортодоксальний характер шлюбу робить його ще монолітнішим. Щастя обох у тому, що вони знайшли однодумця одне в одному. Для блага сім'ї вони працюють, не жаліючи себе. Схожість подружжя може стати причиною конфліктів. Дружина має цінувати, що чоловік спокійно ставиться до її сильного характеру, який інші чоловіки іноді не терплять.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

А оце було одного разу...

ПЕРЕБУВАЮЧИ за кордоном, журналісти, як і всі люди, нерідко стають свідками або й учасниками неординарних подій. Напередодні свята ми попросили наших працівників розповісти кілька веселеньких історій. Отже...

Чому журналісти свиней здивували?

Кореспонденти «ГУ» Наталка Філіпчук, Валерій Друженко та Анатолій Марциновський подорожували влітку Німеччиною. Сталося так, що приїхали до Берліна о другій годині ночі. До потрібного їм місця (на околиці) — кілометрів п'ять, таксі — надзвичайно дороге (ніч). Вирішили прогулятися. Дорога пролягала через величезний берлінський лісопарк «Грюнвальд»...

Ніч, чисте повітря, тиша... Раптом — якийсь шурхіт неподалік. Подумали: білки бігають. Минув час — знову шурхіт, тріск сухого гілляччя. Зупинилися і отороріли: метрів за десять стояв і здивовано дивився на туристів... здоровенний дикий вепр. Неподалік розгулювали свиня й кілька підсвинків. «Ой...», — подумали мандрівники...

На щастя, вепр виявився неагресивним і «познайомитися ближче» не побажав. І все ж приємною зустріч назвати було важко. Тим більше, що коли розвиднілося, жахнулися: вся земля в парку була зрита дикими свинями...

Як Антонов до Дубровника приїхав

Спортивний оглядач «ГУ» Віктор Браницький приїхав з делегацією України до Дубровника на матчеву зустріч Кубка Девіса між українською та хорватською тенісними командами. Стояв він з послом України в Хорватії Анатолієм Шостаком в ложі для почесних гостей, коли хтось схвильовано повідомив: «А от з Києва приїхав... конструктор Антонов!». Відразу — метушня, збудження! Що ж це означає, думають наші, адже Антонов давно помер?... Вийшли вони на вулицю і... засміялися: «Антонов», тобто журналіст Юрій Карцев, стояв біля мера Дубровника Ніколи Обульєна та президента Хорватського тенісного союзу Свада Різванбеговича й демонстрував їм модель «Антея». Річ у тому, що Карцев (колишній директор спорткомплексу «Антей», партнер спражнього Антонова по тенісу) завжди возив із собою моделі АНів, даруючи їх як сувеніри. От і «дослуживсяу» до «Антонова»!

«Мобільний» день народження

Навіть якщо день народження зовсім не круглий, він помітно кругліше, будучи перенесений за кордон. Так сталося нинішньої осені з нашим кореспондентом Віталієм Жежерою. Якраз напередодні цього найкращого свята він поїхав у відрядження до Польщі. Отож, наступного дня ювіляр прокинувся у Варшаві, привітав сам себе, а через кілька годин опинився вже у фортеці чудового середньовічного міста Торуня. А ще години за дві — у місцевості, яка чомусь зветься там Швейцарією. А надвечір — вже на березі Балтики, у Гданську. Господарі й не здогадувалися про урочисту дату в житті свого гостя, просто так було сплановано маршрут. Ну кому ще щастить на свої іменини снідати у Варшаві, обідати в Торуні, вечеряти в Гданську, та ще й побувати проїздом у якійнеякій Швейцарії?

... І запитали по-сусідськи

ДЕРЖАВА, як і людина, має сусідів. Свариться з ними, мириться, радіється, позичає, обговорює останні новини, відзначає свята... До речі, зі святом сусіди вітають один одного найпершими. От і ми наперед привітали послів держав — сусідів України та попросили їх відповісти на запитання: «Яка подія року, що закінчується, вам як послу і людині найприємніша, а яка — досить неприємна?».

Віталій КУРАШИК, посол Білорусі:

— Найприємніше те, що 1996 року наші двосторонні відносини динамічно розвивалися, активізувалися контакти політиків, учених, діячів культури. До речі, товарооборот між державами перевищив 1 мільярд американських доларів. Найнеприємнішими були події кінця року, коли у відносини прийшла прохолода, причому — штучно. У засобах масової інформації України почастішали необ'єктивні матеріали про сусідню братню державу. Деякі журналісти зайнялися пошуком тільки негативу, якого, до речі, достатньо в будь-якій країні.

Іон РУССУ, посол Молдови:

— Найприємніша для мене подія —ратифікація Верховною Радою України та парламентом Молдови міждержавного Договору про добросусідство, дружбу та співробітництво. Набули також чинності Угода про вільну торгівлю та інші документи, що значно розширило двосторонню договірно-правову базу. Особливо неприємних моментів не було, та й не могло бути між такими добрими сусідами, як Молдова й Україна. Звичайно, лишаються нерозв'язаними деякі питання, але їх ми, сподіваюся, розв'яжемо найближчим часом.

Єжи БАР, посол Польщі:

— Знаєте, найприємніше для мене як посла було відчуття радості, коли святкували п'яту річницю незалежності України. Звичайно, багато проблем лишається у вас досі нерозв'язаними, але з кожним роком Україна міцнішає, а це — велика радість для ваших добрих сусідів, в тому числі для Польщі.

Неприємності... Відразу згадую раптову хворобу навесні цього року: все, що було важливо доти, відійшло на третій план. Я стикнувся з іншим світом — світом хворих людей, життя виглядало зовсім інакше. Отож всім хотів би побажати насамперед здоров'я.

Іон БІСТРЕАНУ, посол Румунії:

— Щодо першої частини запитання, то я б відповів так: мені було приємно тоді, коли ... не виникали неприємності. А щодо неприємних моментів... Знаєте, неприємно, коли розумієш, що минув ще один рік. І хоча ми звикли казати: «Все життя —попереду!», проте замислюєшся: а скільки вже позаду...

Ольга МІГАЛІКОВА, тимчасовий повірений у справах Словаччини:

— У професійному плані великою несподіванкою було доручення очолити посольство Словаччини в Україні. А вже як виконуючу обов'язки посла тішить те, що цього року тривало зростання товарообороту між нашими державами. Успіхом можу назвати організацію зустрічей прем'єрів України та Словаччини. Приємними подіями були відкриття генконсульства Словаччини в Ужгороді та Центру словацької економіки й культури в Кременчузі. На жаль, не вдалося цього року організувати два візити: Президента України Леоніда Кучми до Словаччини та голови словацького парламенту Івана Гашпаровича —до України. Сподіваюся, це здійсниться наступного року.

У 1996-му відбулася ще одна приємна для мене подія: донька закінчила середню школу і вступила до Київського торговельно-економічного університету.

Аджар ГЕРМЕН, посол Туреччини:

— Найприємнішою подією в професійному плані став, звичайно, візит до моєї держави Президента України Леоніда Кучми. Візит довго готували, але, зрештою, він вийшов вдалий: підписано низку угод, і цим завершено формування двосторонньої договірно-правової бази. Ще одна надзвичайно приємна подія сталася і в моєму особистому житті: закінчив навчання і розпочав працювати мій молодший син.

Найнеприємніше, найсумніше — це трагедія в стамбульському готелі «Тозбей», де загинули українські громадяни. Хотів би ще раз висловити співчуття їхнім рідним і побажати їм мужності.

Лоранд ТОТ, посол Угорщини:

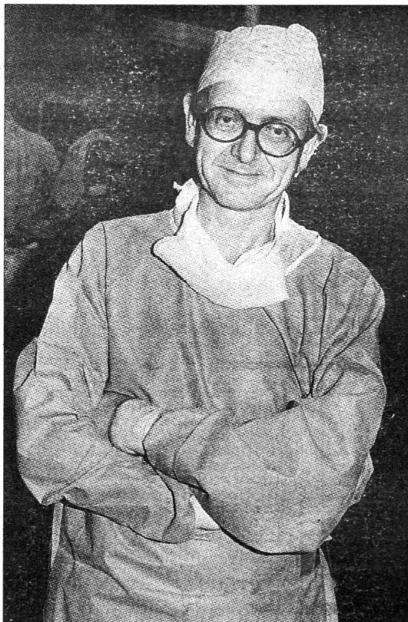
— Найвизначнішою подією у моїй дипломатичній кар'єрі і в житті за цей рік був візит президента Угорської Республіки Арпада Гьонца, який вперше відвідав незалежну Україну. Ці відвідини підтвердили, що наші держави — хороші сусіди, між якими встановилися безхмарні відносини. Переговори, що їх провів глава угорської держави з українськими політиками, переконали: інтереси та цілі наших держав збігаються — і Україна, й Угорщина бачать себе повноправними членами європейського співтовариства.

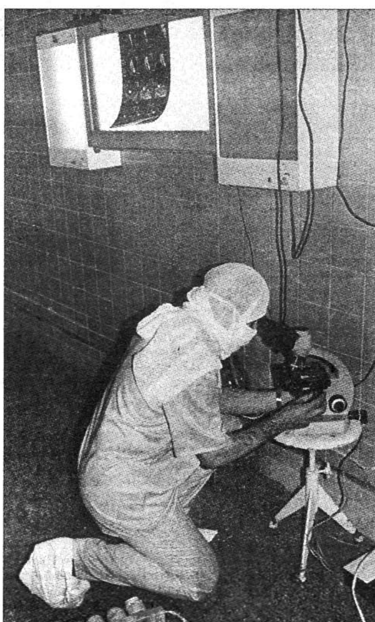
Крім того, я відкрив для себе Арпада Гьонца як дуже своєрідну, талановиту і водночас скромну людину.

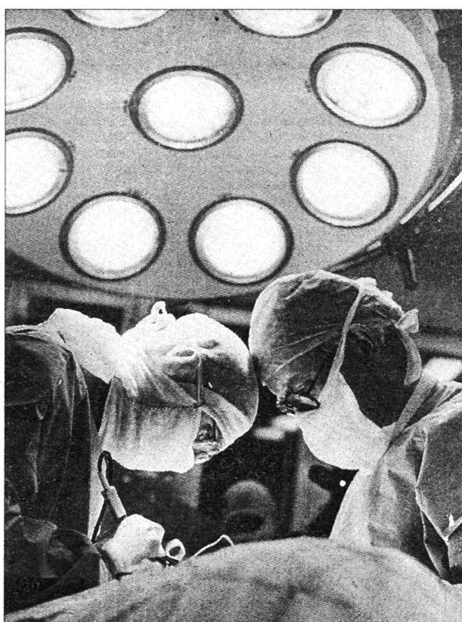
На жаль, я не можу відповісти на ваше друге запитання. На тлі такої події якісь негаразди видаються несуттєвими, не вартими того, щоб про них згадувати.

***

Усі представники сусідніх держав та народів вітають наших читачів з Новим роком та бажають їм, насамперед, триматися у цей скрутний час. Шкода, але ми не змогли зв'язатися з російським послом Юрієм Дубиніним: ще задовго до сьогоднішнього дня він від'їхав з Києва.

Ганна РОМАНЦОВА, Юрій ВЕНГЕРЕШ (фото), «Голос України»

Навіщо нейрохірургові штангенциркуль?

(Початок на 5-й стор.).

Нерідко трапляється, що привезена як «гуманітарка» в Україну медтехніка осідає мертвим вантажем — її просто не використовують або використовують неефективно. Свій перший операційний мікроскоп доктор Курилець знайшов у засіках власної лікарні, адаптував, переробив оптику. Його колега на звалищі натрапив на чудовий американський дихальний апарат, який після ремонту також пішов «у діло». У відрядження до Лондона Курилець поїхав зі штангенциркулем — згодом у Києві за його кресленнями на одному з оборонних підприємств виготовили унікальний операційний стіл.

Нині у клініці Курильця на 33 ліжках виконують 500 операцій на рік, тим часом як у середньостатистичному нейрохірургічному відділенні — втричі менше. За методикою доктора Марша прооперовано близько 800 хворих — з грижею міжхребцевих дисків, з травмою хребта, з пухлиною спинного мозку, при невралгії трійчатого нерва. Тут уперше в Україні поставлено «на потік» операції під мікроскопом, вперше в СНД почали лікувати перелом хребта за допомогою металевих конструкцій, вживлених у хребці. Молоді нейрохірурги Володимир Резніченко, Юрій Майоров та Ігор Курилець повернули радість життя багатьом.

— Аби йти далі, мусите відмовитися від зайвої роботи, — говорить доктор Марш.

А як це зробити, якщо в наших нейрохірургічних відділеннях лежать «непрофільні» хворі? Пацієнта з грижею хребта, якого можна і треба оперувати, кладуть у неврологію, а хворого зі струсом мозку, який операції не потребує, кладуть до нейрохірургії. У нас досі намагаються лікувати ішемічний інсульт після того, як він уже стався, тим часом як на Заході за допомогою нейрохірургічної операції його відвертають.

Та й саме поняття «операція» у нас своєрідне — за них видають навіть зашивання звичайнісіньких ран на голові. На Заході це виконує лікар загальної практики, що дозволяє докторові Маршу проводити за рік по 300—400 «справжніх» операцій, тоді як наш нейрохірург в середньому виконує не більше 20.

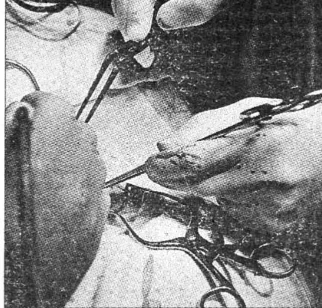
Протягом останніх 20 років сталися стрімкі зміни у світовій науці і техніці, про які ми навіть не здогадуємось. Наші медики тільки кілька років тому відкрили для себе можливості комп'ютерного томографа, винайденого, до речі, в «Аткінсон Морлі» 1971 року. До того й на Заході, і на Сході хворим з черепно-мозковими травмами доводилося свердлити додаткові «дірки» в голові — робити діагностичні операції.

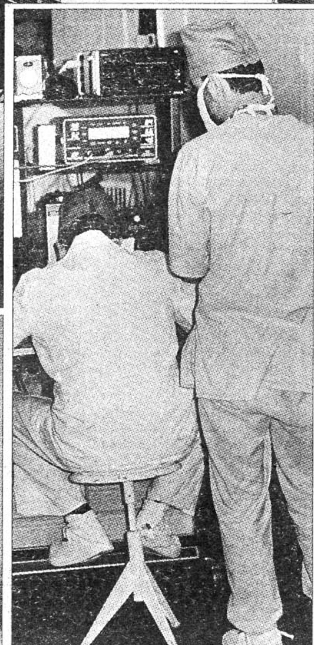
Про технічний прогрес у медицині доктор Марш каже так:

— Я 10 років вивчав надзвичайно складну операцію головного мозку — при аневризмах. Та я добре розумію, що колись потреба в цих операціях зникне. Отже, 10 років моєї копіткої праці нічого не варті, і я змушений з цим змиритися.

Отак легко й невимушено британські світила розлучаються з власними лаврами.

Але ж і дивний він, отой англієць! Член Королівського коледжу хірургів, член ради з неврології Королівського медичного товариства, їздить на роботу велосипедом, а у вільний час майструє меблі в домашній майстерні. Традиція, до речі, суто англійська — наші все більше плетуть собі теплі крісла.

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

Театральний Роман

ТРИНАДЦЯТЬ вечорів провели кияни з ним та його постановками в рамках ретроспективи «Опанування ВІКом». З таким самим успіхом вони могли за тринадцять діб прочитати тринадцять романів Діккенса. Або ж Достоєвського. Спочатку відмовило серце, потім голова. Проте чудово працювала й без того заморожена підсвідомість! Тим часом навкруги гуляли правдиві легенди. Наприклад, що з Полтави на один спектакль — завтра заняття — приїхали вісімдесят студентів і ледь не задушили адміністратора. Летючий, як вітер, Віктюк здивувався: о, а мені не сказали. На афішах, розклеєних по всьому Києву, його зобразили з крилами, як метелика або ангела.

Роман Віктюк — найзнаменитіший московський українець нашого часу. Про нього пишуть так багато, тонко, претензійно й нахабно, що можна стверджувати про появу нової галузі театрознавства — віктюкознавства. Кажуть: Віктюк убив радянський театр. Або ж приблизно так: не Віктюк розпочав у Москві сексуальну революцію, але після його «Служниць», «Лоліти», «М. Баттерфляй», а надто простої, як біблейська притча, «Рогатки» все стало на свої місця (інтерпретація наша). Застандартизований західний глядач може вигукнути на його спектаклі: «Першокласне гей-шоу!», замучений слов'янин кинеться перечитувати філософа Бердяєва, особисто я, скромна, посередині «Рогатки» загадала, що давно не була в церкві.

Віктюк вивів на підмостки новий тип актора — людину андрогінну, в котрій поєднуються жіноча витонченість і чоловіча сила. До нього це аналізував Бердяєв. До Бердяєва — Леонардо да Вінчі. Але театр у демонстрації вивільненої людської природи наприкінці XX ст. не переплюнуть ні живопис, ні філософія. Віктюк дав нову пластику. Його плоть і кров, його актори, він вважає, задаватимуть тон у театрі майбутнього, безвідносно до того, хто з ними працюватиме.

Тим часом завжди можна стверджувати протилежне, і в нашому разі також: що актори Віктюка — його маріонетки, двійники, маски. Під завісу ретроспективи керівник проекту Сергій Проскурня з філософською мовчазністю надягнув на кожного з віктюківського акторського сузір'я маску Віктюка. Може, якийсь хворобливо геніальний лицедій образився б. А вони всі так щасливо сміялися! Театр Романа Віктюка — це одна велика любов, захищена від того, що російською називається «пошлость», а в українській не має аналога, — одним великим почуттям гумору.

Хоча в'їдливий критик завжди на чатах. Тільки лінивий не сказав, що любов з останніх спектаклів маестро зникла, а сам маестро повторюється. Так, ніби над усіма іншими, крім Віктюка, ангел кохання завис раз і назавжди.

Повернення Р. Г.

Можливо, Роман Григорович і побіг би, задерши штани, з холодної Москви до затишного Києва, якби не кілька красномовних штрихів, які насторожили його інтелігентну душу. «Перше — це те, що пішов Іван Дзюба, ідеальний з моєї точки зору міністр культури. За освітою, за серцем, за розумінням завдань, що стоять перед нацією. Зі своїми ідеями він тут нікому не потрібен. То покажіть мені людину чи організацію, яка заступилася за пана Дзюбу! Чи, може, студенти вийшли зі своїх задушливих аудиторій, чи заслужені й народні, котрим він це дав, чи режисура, якій він дозволив робити те, що вона нині робить? Та сама історія з Адою Роговцевою. Вона пішла з театру. Всі були щасливі. Ніхто не подав навіть письмового зойку на захист першої актриси. Вони їй помстилися за все. Таке я бачив раз у житті, коли помер Завадський, який поклав життя на театр імені Моссовета. Вони чекали його смерті, а одна «народна» щодня телефонувала й питала: «Ти ще живий?». Коли він помер, троє людей у театрі плакали, всі інші пили й святкували, бо нарешті його позбулися. А тепер вони кричать про традиції, бо брехня — норма поведінки в цій клопівні».

Віктюк не каже «у нас», він каже «у вас». Втім, так само він говорить і в Москві: «У вашому місті...» Може, Львову більше таланить?

Квартирне питання

На світське запитання «А як ви живете поза межами театру?» Віктюк якось відповів: «Ніяк не живу». Рішенням уряду Театрові Романа Віктюка в Москві виділили приміщення. Р. Г. каже, що це чудовий старовинний будинок, реконструкцію якого провадитимуть американці. Одночасно в Петербурзі створюється Театр італійської п'єси. Від побратимів Р. Г. стало відомо, що це, власне, ще один театр Віктюка. Він ставитиме там улюблених італійських драматургів і привозитиме п'єси всіх інших драматургів. До речі, Італія оцінила його надзвичайно високо. Може, навіть вище, ніж дві перші батьківщини. В Італії Віктюк спочатку отримав премію Центру європейської драматургії, а тепер поїхав отримувати премію Інституту італійської драми, яка дорівнює приблизно Оскару в кіно. Нею нагороджені Вісконті, Едуардо де Філіппо, автори тих п'єс, які ставив Віктюк. Він єдиний у тому списку неіталійський режисер. Вручення премії, — увійшли в смак побратими, — то таке шоу, яке транслюють по телебаченню...

Віктюк (перебиває): «Дякую, треба одягтися».

Таємниці перекладу

— Що відчувають ваші актори, коли повертаються до своїх театрів, а пан Шифрін на естраду?

Віктюк (перекладає): Что ты чувствуешь, когда не хочешь играть у себя на эстраде?

Шифрін: Эти ощущения не так уж разнятся. Я на эстраде тоже наизусть выступаю.

Віктюк: Питайте, питайте! Один я відповідаю щиро.

* * *

Приїжджаючи за кордон, Віктюк не має потреби чекати, доки йому дадуть перекладача. Він домовляється з чужинськими акторами щодо кількох базових термінів: «чичирка» — чоловіче начало, «манюрка» — жіноче начало, «хедзелка» — процес. Є ще кілька слів. Перекладач після цього вже не конче потрібен.

В. Віктюк і А. Роговцева. Наступного року фонд «Мистецьке березілля» спільно з фондом Леоніда Кравчука готує ювілей Ади Роговцевої. Роман Григорович братиме в ньому участь як режисер-постановник. Його вистава буде кульмінацією цього проекту.

Пані Гітлер та інші

Р. Г. виношує ідею спектаклю, у якому ролі Гітлера, Гімлера та інших зіграли б Дороніна, Нейолова та інші. «Це велика п'єса японського Жан-Жане «Мій друг Гітлер». Я довго думав, як зробити так, щоб це було в стилі цієї великої людини. Він зробив харакірі, здається, в п'ятдесят років. Японці надіслали мені унікальний альбом з його фотографіями. Надзвичайної краси людина. І я подумав: добре, якби це було жіноче кабаре. У кожному представникові влади, коли його колупнути, 99 відсотків жінки. Жінка гидку природу влади може збагнути вишуканіше й сильніше, ніж чоловік, бо вона над цим ще й знущатиметься. Манюрчина суть людини влади була б ідеально втілена. Уже потім я прочитав у записках драматурга, що він любив ходити на жіночі шоу, в яких грали чоловіки.

— А хто може зіграти Леніна?

— Леніна? Ахеджакова! (Сміх. Віктюк — серйозно.) У Леніна була манюрка східна: і азійська, і єврейська. Так само, я переконаний, ніхто, крім Еріка Курмангалієва, не може зіграти в «М. Баттерфляй». Кров зіграти не можна.

— А хто з чоловіків Крупську?

— Як хто? Серьожка! (Сергій Маковецький). Він для цього створений (Сміх). Що йому там грати?

Репліка: А йому все неважко.

Віктюк (швидко): Так, вас питають?

— А хто з жінок може зіграти вас?

Віктюк: Ужвій, бач, каже, сволоч. Не чіпай мертвих!

Про кохання

Відомо, що Віктюк у своїх акторів закохується. «Іра Соколова — це зустріч з діамантом, це удар під дих, це не можна придумати, не можна поставити, це або є, як ковток свіжого повітря, або нема. Зустрілися — і все. Мені не треба було пояснювати: тут така наскрізна дія, надзавдання. Та я слова такого не сказав. Ми гралися, ми любилися, ми цілувалися, вона сміялася. Мистецтво — це радість, життя — жах».

Ще приклад — вільного від банальності почуття до Лії Ахеджакової. «Ми репетирували. Така напруга, ми дуріємо, а вона входить і каже: «Я мушу їхати з поїздом демократів захищати Єльцина». Я питаю: «Кого?!» Вона: «Не треба знущатися!». Я кажу: «Як ти поїдеш, у нас завтра прогон?.. Іди, пиши заяву». Вона написала. Їй категорично відмовили, доки не буде моєї візи. Вона без візи — за це, щоправда, добре платили — поїхала до Татарії. З іншими співтоварниками, співкамерниками вона мала вийти на площу й кричати, що Батьківщина в небезпеці. Коли вони під'їхали, там уже чекали сиві жінки, які сказали: жодна... не вийде з цього поїзда. На цьому місія «демократів» закінчилася. Якщо ви думаєте, що вона повернулася з розкаянням...».

Відома фраза Ахеджакової, що вона готова доплачувати, аби тільки він з нею працював.

«Ну, кому спало б на думку дати їй роль сексоманки? Вона дев'ять років грала в театрі бабусю».

(Закінчення на 15-й стор.).

Маркіз де Сад. «Філософія в будуарі». Аналіз явища садизму без жодних романтичних прикрас — на рівні його ж естетики. На першому плані — Дмитро Бозін. Цинічна преса охрестила юного випускника ВДІКу —«кращі московські ноги». Бозін зіграв у п'єсі Миколи Коляди «Рогатка» «ангела», в якого закохується безногий герой Сергія Маковецького.

Роман ВАТРИЧ, журналіст

Аллу можна було тільки любити. Або ненавидіти

Імена

ОДИН з відомих сучасних письменників назвав наш народ «людьми зі страху». Не сьогодні, а тридцять років тому. Влучно назвав, бо скільки то «обережних обережників» (за Іваном Драчем), пристосуванців, а то й відвертих перевертнів наплодилося на українському грунті за кілька століть підневільного життя.

Але навіть у часи політичних утисків та ідеологічного цькування були люди, які гордо й чесно несли свій хрест українства, які не давали спопелити нашій надії і підтримували цю іскру в душах і діях інших. До них, безперечно, належала й відома художниця, один з лідерів руху шістдесятників Алла Горська. Це була людина, яка справді жила без страху, яка знала, чого прагнула, і безвідступно йшла до цієї мети. «Я не помічав і не відчував, щоб вона що-небудь робила з острахом, з осторогою, — напише згодом художник Борис Плаксій. — Розуміла, але не боялася наслідків».

Понад чверть століття минуло відтоді, як за доволі загадкових обставин Аллу Горську підступно й жорстоко вбили. Схоже, що ми вже ніколи не дізнаємося про подробиці цієї трагедії. Але нині можемо сміливо стверджувати: цю талановиту і невпокорену людину вбила тодішня система. Система, яка безжально розтоптувала-знищувала усіх, хто не хотів їй коритися, їй прислужувати, а йшов своєю чесною дорогою. І в тому була найбільша Аллина «вина».

Дещо відкриває завісу над таємницею смерті цієї мужньої, невпокореної людини книга «Червона тінь калини. Алла Горська», яка побачила світ цього року у видавництві «Спалах». Її упорядники — син художниці Олексій Зарецький та Микола Маричевський — винесли на суд широкого читацького загалу листування Алли Горської, спогади та розповіді про неї, деякі документи, подбали про багатий ілюстративний матеріал. То є перша книга, з якої досить виразно постає непересічна постать визначної громадської діячки й художниці, та жорстока доба, в умовах якої вона жила, творила і боролася. До останнього дня, до останнього подиху. У даному разі маємо не тільки виразні штрихи до образу Алли Горської й того часу, а й добрий приклад, взірець, як треба завжди залишатися собою і не розмінювати власну совість на дрібні мідяки різних подачок та привілеїв.

То була яскрава особистість, яку, за словами Сергія Білоконя, можна було тільки любити. І, очевидно, тільки ненавидіти.

У злобі й ненависті вірних церберів тоталітарного режиму обірвався її життєвий шлях листопадової днини 1970 року. Але в нашій пам'яті, нашій любові Алла Горська залишилася.

Назавжди.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Панорама-96

У НОВІЙ КРАСІ після реконструкції постав палац культури «Україна» — найпрестижніша сцена нашої держави. Першими гостями палацу, який переживає другу молодість, стали учасники і гості урочистого засідання з нагоди 5-ї річниці проголошення незалежності України.

НА ДЕСЯТІ РОКОВИНИ Чорнобильської трагедії кияни побачили майже 8-годинний спектакль «Орестея», який поставив один з найвидатніших у світі сучасних режисерів Петер Штайн за одойменною трагедією давньогрецького драматурга Есхіла. За участю провідних російських акторів Тетяни Васильєвої, Людмили Чурсіної, Тетяни Догилевої, Ігоря Костолевського та інших.

Організатором і генеральним спонсором цього творчого проекту, здійсненого під патронажем Президента України Л. Кучми, виступив Всеукраїнський акціонерний банк.

ВІДБУЛАСЯ ПРЕЗЕНТАЦІЯ унікальної праці львівського професора Якима Запаска «Українська рукописна книга», яку благословило в дорогу до масового читача видавництво «Світ». У цій фундаментальній праці, над якою автор працював протягом кількох десятиліть, зроблено спробу простежити у хронологічній послідовності багатовіковий шлях розвитку книжкового мистецтва в Україні: від найвидатніших пам'яток українського рукописного мистецтва з князівських часів до кінця XVIII століття.

«Українська рукописна книга» Я. Запаска висунута на здобуття Державної премії імені Т. Шевченка 1997 року.

ТРАДИЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕМОГ на міжнародному конкурсі сучасної пісні у білоруському місті Вітебську підтримала молода співачка зі Львова Руслана Лижечко. Вона полонила журі власною обробкою пісні «Дикі гуси» та української колядки і знову привезла в Україну гран-прі «Слов'янського базару».

III МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ «Зірки світового балету» відбувся у Донецьку. Під патронажем лауреата премії ЮНЕСКО «Кращий танцівник світу 1995 року», переможця міжнародних конкурсів Вадима Писарєва.

НА ПРЕСТИЖНОМУ міжнародному вокальному конкурсі «Вердіївські голоси» в італійському місті Бусето третє місце виборов співак з Чернівців Андрій Шкурган, який працює за контрактом у Варшавській опері.

До речі, цей талановитий співак переможець восьми найпрестижніших міжнародних вокальних конкурсів.

СТОЛИЦЯ УКРАЇНИ приймала учасників і гостей Другого Міжнародного конкурсу балету імені Сержа Лифаря. Гран-прі виборов танцівник з Росії Андрій Іванов.

КІНЕЦЬ РОКУ ПОДАРУВАВ киянам грандіозний мистецький проект «Роман Віктюк — опанування віком». То була ювілейна ретроспектива — 28 листопада ц. р. Віктюкові виповнилося 60 років — дюжини найкращих спектаклів геніального режисера, поставлених ним протягом останнього десятиліття.

У ці дні Спілка театральних діячів України відзначила Романа Григоровича своєю найпочеснішою премією «Тріумф». Як великого сина України, який не пориває зв'язків з Батьківщиною.

Сильні жінки

У жінок, які народилися під знаком Бика, найвища форма волі — воля розуму, керована воля. Сила їхньої політики, сила їхнього правління — в конкуренції серед жіночої статі, вони не бояться конкуренції чоловіків. Цим жінкам важко робити політичну кар'єру, заважає роздвоєність, гострий язик, усталені суспільні стереотипи. Та коли обставини сприяють їм, то руйнуються всі стереотипи, — ці жінки-правителі набагато сильніші за політиків-чоловіків.

Жінки цього знаку без романтичного почуття не уявляють свого життя. До родини ставляться так само, як до суспільства. Прагнуть керувати нею й відчувають величезну відповідальність за неї. Та чи погодиться чоловік на другорядні ролі? За такої ситуації жінка має бути великим дипломатом. Загалом, проблем вистачає: жінки цього знаку хочуть поєднати дві речі — створити міцну сім'ю й бути щасливою матір'ю, а також досягти великих успіхів у кар'єрі. Одні досягають поставленої мети, а інші кидаються з однієї крайності в іншу.

Отакі жінки живуть серед нас. Якщо комусь близький такий «живий вогонь», хай спробує впоратися з ним.

Дитина-Бик

Діти, що народилися в рік Бика, зростають вдумливими та надзвичайно впертими. Навіть до іграшок вони підходять з практичної точки зору, вони дуже серйозні, мають підвищене почуття відповідальності. В них рано прокидається почуття бережливості. Завдяки цим якостям Бики вперто йдуть до успіху, хоча кар'єристами їх назвати не можна.

В работі вони намагаються довести, що можуть стати першими та перегнати улюблених учнів своїх викладачів. За природою вони практики. Бики не люблять поезії та абстрактних ідей. У них великі здібності до математики та економіки, бо за природою вони реалісти. Напевне тому їх часто можна зустріти на самоті, осторонь від галасливих ігор. Вони люблять спокій та інтелектуальні ігри.

Батьки мають привчити цих дітей до спілкування і за екстремальних ситуацій навчити їх розслаблятися. Діти-Бики надзвичайно полохливі та за перших негараздів можуть розгубитися.

Микола ЛУКІВ:

«Пісня потребує поезії, а не віршованої халтури»

РОЗПОВІДАЮТЬ, що якось до редактора популярної радіопередачі зателефонував один з керівників Служби безпеки України і попросив виконати для своєї старенької матері, якій виповнювалася «кругла» дата, пісню «Росте черешня в мами на городі». Редактор спробував по-своєму вплинути на музичні уподобання співрозмовника. Мовляв, є й інші гарні пісні про матір, а «Черешню...» і так крутять декілька разів щодня. «А ви не пускайте її в ефір декілька днів, а потім привітаєте нею мою матір. Вона її дуже любить».

Що ж, так і зробили. А як народилася ця популярна сьогодні пісня? Що послужило поштовхом до її написання?

Власне, з того і почалася наша розмова з відомим поетом, головним редактором часопису «Дніпро» Миколою ЛУКІВИМ, на вірші якого і написана «Черешня...».

—До вашої поетичної творчості зверталися композитори і раніше, у 70—80-х роках. Але справжню популярність принесла вам пісня «Росте черешня в мами на городі», яку досі з незмінним успіхом виконує її автор — Анатолій Горчинський. Як ви знайшли один одного?

—Ми зустрілися з Анатолієм Аркадійовичем ранньої осені в Тернополі 1990 року. Там якраз проходило літературно-мистецьке свято, на яке з'їхалися письменники з багатьох регіонів. Виступали ми у робітничих клубах, у студентських гуртожитках, на тракторних станах... Я здебільшого читав вірші про матір, бо то кожного зачіпає за живе, викликає теплі спомини.

В одній групі з нами був уже на той час відомий композитор і виконавець Анатолій Горчинський. Почув він мій вірш «За все, що маю, дякую тобі», підійшов до мене і запропонував: «Миколо, перепишіть мені цей вірш — я спробую написати пісню». Тоді я подарував композиторові свою нову поетичну книжку «Мелодії для матері і коханої». Із власного досвіду знаю, що книжки з дарчими написами зрідка читають ті, хто їх отримує. Але в даному разі, на щастя, сталося по-іншому.

Десь через рік у мікроавтобусі, що віз нас, письменників, із Запоріжжя в Оріхове на творчі зустрічі, я почув уперше цю пісню. Пролунала вона в ранковій інформаційно-музичній програмі Українського радіо. Правда, виконував її не сам автор — хтось із молодих. А вже на «Пісенному вернісажі», на сцені палацу культури «Україна», заспівав її сам Анатолій Горчинський. Та й до того вона щодня лунала на хвилях Українського радіо. І тепер нерідко її можна почути.

Ця пісня мені неймовірно дорога, бо кожен з нас відчуває якусь провину перед найдорожчою для нас людиною — перед матір'ю. Бо так виходить, що не встигаємо їй, матері, за життя сказати те, що хотіли. А потім — уже пізно: матері відходять у вічність, у нашу пам'ять.

—А ваша матір чула цю пісню?

—Так, чула. Вона їй дуже подобалась. І це для мене було великою втіхою.

Моя мати, Антоніна Семенівна, померла три роки тому. Усе життя її пройшло в подільському селі Куманівці, неподалік курортного містечка Хмельник. Мати прожила надзвичайно тяжке життя. І війни, і голод, і страшне сталінське беззаконня — то її многотрудне життя. Освіти не мала, але була дуже талановитою жінкою. Багато Шевченкових творів знала напам'ять і мені, малому, часто їх читала. А ще — гарно вишивала. Ті рушники для мене тепер — найдорожчий материнський спадок. Любила і співати. Мати мене дуже любила, і та її глибока незрадлива любов обізвалася-відгукнулася в моїй душі поетичним словом.

—А як зійшлися ваші творчі шляхи-дороги з Олександром Морозовим?

—Так сталося, що ми з Олександром потрапили в художню раду одного з найпрестижніших музичних фестивалів «Пісенний вернісаж». А познайомив нас Віталій Білоножко, який уже не перший рік виконує пісні популярного композитора. Зокрема, «Яблуневий туман» і «Буде свято і на нашій вулиці».

Я також подарував Олександрові свою нову поетичну книжку. І яким було моє здивування, коли вже наступного ранку він зателефонував мені додому: «Заглянь, якщо можеш, до мене у готель. Я перечитав книжку і в мене з'явилося декілька задумів». А вже в готелі попросив: «Перепиши назви віршів, які я вибрав, і нікому протягом двох років їх не пропонуй».

То була своєрідна між нами угода — так з'явилися нові пісні Олександра Морозова. Цикл пісень. У Москві, на власній студії запису, композитор зробив так звані «мінусовки», на які Віталій Білоножко записав свій колоритний, багатий голос. Уже готові дванадцять пісень. А ввесь альбом називається «Не повертайтесь на круги своя».

—Що об'єднує ці пісні?

—Спогади про молодість, про перше кохання, про найдорожчих для нас людей. Одне слово, про те, що назавжди зосталося в нашій душі. За інтонаціями ці пісні беруть своє начало з фольклорних джерел. Олександр Морозов прагнув, наскільки це можливо, наблизити їх до традицій української народної пісні. Щоби їх співали не лише на естраді, але й на весіллях, на вечірках, у дружньому колі. До речі, Олександр родом також із Вінницької області, з Могилева-Подільського. Там і живе його мати, а дружина його виросла у Черкасах. Отож українська пісня для нього — не екзотична забавка, а близька, рідна, зрозуміла стихія.

—Вам доводилося спостерігати, як публіка сприймає ці пісні?

—Презентація альбому «Не повертайтесь на круги своя» відбулася в місті енергетиків Славутичі. Слухач там, як самі розумієте, особливий. Є багато людей, які майже не знають української мови. Але тепло сприйняли увесь цикл, який виконав Віталій Білоножко. Як і недавно в робітничому Кременчуці, де відбулося три концерти.

Віталій справді зробив з цього циклу неповторну пісенну моновиставу, яка особливо імпонує слухачам середнього покоління.

—Нерідко можна почути думку, що тексти для пісень суттєво відрізняються від друкованої поезії. Ви поділяєте таку думку?

—А хіба «Реве та стогне Дніпр широкий» чи «Ой ти, дівчино, з горіха зерня» написані нашими класиками спеціально для пісні? Чи «Повій, вітре, на Вкраїну» Степана Руданського? Звісно, що ні.

Якщо це поезія справжня, то вона живе і без музики. А багато віршованих текстів, які сьогодні чуємо, без музичного супроводу нічого не вартують, вони просто «розсипаються». Ні, я не проти того, щоби поети писали вірші спеціально для того чи іншого композитора чи навіть під уже «спійману» мелодію. Якщо в результаті такого народжується гарна пісня — нехай вона живе, звучить повсюдно, зігріває наші душі. Але я жодного тексту не написав на замовлення. Я пишу поезію, а вже потім даю композиторам. Підходить — беруть, не підходить —нічого страшного! Моя поезія залишається жити в моїх книжках.

—А ми дедалі частіше стикаємося з тим, що один автор віршує, кладе ті тексти на музику, а потім ще й сам виконує свої твори. А тим часом пласти глибокої поезії чомусь залишаються поза увагою наших композиторів.

—Прикро про це говорити, але таким чином легковажать і люди, які вже набули певної популярності. Звідси і стилістична кострубатість текстів, і їх штучність, а то й взагалі смислова рахітність. Все це сьогодні маємо і, на превеликий жаль, цієї пісенної халтури стає дедалі більше. Бо дехто у нас сприйняв демократизацію творчого процесу як вседозволеність. Колись, пригадуєте, були художні ради. Вони з ідеологічних інтересів калічили багато дечого талановитого й неординарного, але і явного примітиву на сцену чи в ефір не пропускали. Тепер уся відповідальність за творчий «продукт» лягла на авторів. Але далеко не всім з них вистачає справжньої відповідальності за те, що вони пропонують нам.

—Хто з виконавців пісень, написаних на ваші тексти, вам найбільше імпонує?

—Звісно, насамперед Анатолій Горчинський і Віталій Білоножко. Так зворушливо, щиро, глибоко, як Анатолій Аркадійович виконує «Черешню...», а Віталій — «Половина саду квітне», ніхто не заспіває. Гарно виконує наші спільні пісні й Олександр Морозов. До речі, Саша подарував мені свій магнітоальбом, на якому він записав дев'ять наших пісень. З молодших виконавців хочу виділити співачку з Тернополя Наталю Бучинську. Як на мене, її очікує добре мистецьке майбутнє. Звісно, усе залежатиме насамперед від самої співачки. Від її праці над собою.

Мрію написати слова бодай до однієї пісні, яку заспіває Іван Попович. То дуже колоритна постать серед українських виконавців. З особливим, неповторним голосом. Сподіваюся, що таке станеться уже найближчим часом.

—І все-таки, Миколо Володимировичу, яка пісня живе у вашій душі, не дає вам спокою, проситься «на люди»?

—То має бути пісня, з якої виразно постає Україна, її глибока душа, її волелюбний дух, її неповторна краса і незнищенна віра. То має бути пісня, чимсь подібна за своєю внутрішньою драматургією до «Пісні про рушник» або «Чом, чом, земле моя». Пісня-сповідь перед рідною землею, яка давала і дає мені силу, перед близькими і дорогими для мене людьми, серед яких я виростав і живу.

—Я бажаю вам чимшвидше написати таку пісню, а ми з великою приємністю її послухаємо.

—Дякую за побажання! Я розумію, що це дуже-дуже непросто. Але мушу до того прагнути, бо іншого шляху в мистецтві просто не існує.

З поетом розмовляв Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Слова Миколи ЛУКІВА
Музика Олександра БУРМІЦЬКОГО

Послухай, шелестять дощі

Не вимовлю ні слова. Помовчу.
А дощ іде. А вітер хилить клени.
На серці так бентежно — до плачу.
Присядь, кохана, ближче біля мене. *двічі*

Приспів:
Нехай не ятрять прикрощі душі,
Нехай квітує щирість поміж нами...
Присядь, послухай, шелестять дощі
Про те, чого не вимовиш словами. *двічі*

Отак. Спасибі. Чуєш, як шумить,
Як шелестить, кипить травнева злива?
Увесь наш вік — одна жагуча мить,
Я б так хотів, щоб ти була щаслива. *двічі*

Приспів:

Не вимовлю ні слова. Помовчу.
А дощ іде. А вітер хилить клени.
На серці так бентежно — до плачу.
Присядь, кохана, ближче біля мене. *двічі*

Приспів:

Усім творцям і читачам нашої високопрофесійної газети «Голос України» надзвичайно бажаю щастя, високого натхнення і незламної віри у наш народ і його кращу долю.
Хай так і буде нам у Новому, 1997 році!
Будьмо!
Найсердечніше
М. Луків

Панорама-96

СІЧЕНЬ. Софія. Чемпіонат Європи з фігурного катання. Володар золотої медалі у змаганнях чоловіків — В'ячеслав Загороднюк (Одеса).

ЛЮТИЙ Поплюка (Словаччина). Етап Кубка світу з біатлону. Дистанція 15 км. Переможниця — Тетяна Водоп'янова з Сум.

БЕРЕЗЕНЬ Будапешт. Чемпіонати Європи. Вільна боротьба. На найвищій сходинці п'єдесталу пошани — одесит Віктор Ефтені та Володимир Тогузов з Київської області. Греко-римська боротьба. Чемпіон — Андрій Калашников з Київщини.

ТРАВЕНЬ Київ. Поєдинок за звання чемпіона світу серед боксерів-професіоналів. Версія IBO. Чемпіонський пояс здобув миколаївець Сергій Деваков.

ЛИПЕНЬ Атланта (США). Літні Олімпійські ігри. Спортсмени України завоювали 23 медалі (з них дев'ять — золоті) і посіли дев'яте загальнокомандне місце. Чудовий дебют!

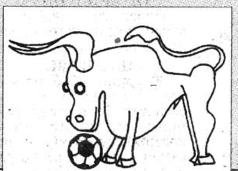
СЕРПЕНЬ Белфаст. Національна збірна України з футболу перемогою над збірною Північної Ірландії (1:0) розпочала виступи у відбірковому турнірі чемпіонату світу-98.

ВЕРЕСЕНЬ Київ. Збірна тенісистів України на чолі з Андрієм Медведєвим виграла матч Кубка Девіса у збірної Норвегії.

ЖОВТЕНЬ Київ. Здобувши чудову перемогу над збірною Португалії (2:1), українські футболісти стали лідерами в дев'ятій європейській відбірковій групі чемпіонату світу-98.

ЛИСТОПАД Токіо. На чемпіонаті світу з боротьби самбо львів'янка Тетяна Бєляєва і Світлана Лисянська з Києва стають чемпіонками.

ГРУДЕНЬ Росток (Німеччина). Чемпіонат Європи з плавання. Харків'янин Ігор Снітко виграв «золото» на марафонській дистанції 1500 м з рекордом України. Київ. Чоловіча збірна України з баскетболу перемогла команду Нідерландів і достроково здобула путівку на фінал чемпіонату Європи-97.

Валерій ЛОБАНОВСЬКИЙ:

«День народження відзначу... трьома тренуваннями»

***ЗАВЕРШИВСЯ** перший, київський, етап підготовки київського «Динамо» до другого кола національного чемпіонату. Ним, як відомо, керував Валерій Лобановський. Він охоче зустрівся з журналістами, відповів на всі запитання, які йому поставили і навіть більше. А розмову відомий фахівець почав ось з чого:*

—Мені завжди приємно зустрічатися і спілкуватися з представниками преси і телебачення. Гадаю, що і в майбутньому наші контакти будуть корисні. За модель стосунків між тренерами «Динамо» і журналістами можна взяти ту, яка існує в більшості знаменитих європейських клубів. Приміром, в італійському «Інтері» репортерів регулярно, раз на місяць, запрошують на тренувальну базу, де вони спілкуються з гравцями, тренерами. І тут-таки домовляються про нове побачення. За таких умов журналісти дістають максимум інформації і доносять її до болільницького загалу.

Я це підкреслюю свідомо. Адже часто-густо читачеві і глядачеві пропонують якісь вигадки. Сьогодні про наш колектив пишуть багато. Намагаюся продивитися більшість публікацій. В одній із газет з подивом прочитав, що нібито Лобановський приїхав «гасити пожежу» в клубі. А далі ще більше. Написали: колись Щербицький так любив команду, що для неї робилося практично все. Даруйте, а що таке «все»? Справді, гравці отримували квартири (треба ж було людям десь жити), автомобілі (і то не одразу, а через певний час). Оце, мабуть, і всі блага, які мали тоді футболісти. Зарплати були мізерні: 15 гравців — по 160 карбованців, 6 — по 130, стажери — по 80. І не можна було Блохіну зробити 250 карбованців, а тому, хто не потрапляє до стартового складу, — 130. І тут читаєш, що тоді робилося все, а сьогодні — нічого. Навпаки, це тоді нічого, а тепер багато.

У зв'язку з усім цим виникає чимало запитань. Доводиться спростовувати вигадки репортерів. Я переконаний, що кожний шанований журналіст, коли пише про щось, то обов'язково мусить вставляти фразу «як на мене». І тоді відпаде чимало запитань. Але не подумайте, що намагаюся повчати когось, як писати. Боронь, Боже! У нас свобода слова. Але точного, виваженого. І відповідального ставлення. Повірте, що не ображаюсь на тих, хто мене назвав «пожежником». Я приїхав працювати. А в київському «Динамо» ніякої пожежі не побачив. Команда виступала в одних турнірах гірше, в чемпіонаті краще. Йшов якийсь процес. Це ж не те, що приїхав Лобановський — і все почнемо спочатку. В жодному разі. Бо ж процес відбувався. Природно, вноситимуться якісь корективи, щось буде нове, робитиметься інакше. Але, повторюю ще раз, процес триватиме...

Запитання «Голосу України»: «Як вам працювалося після повернення додому, протягом цього тижня? Одне слово, які ваші перші враження?»

—Триває знайомство з гравцями. І воно, розумієте, не обмежується знанням імен і прізвищ. Йдеться про ставлення гравця до футболу: творче чи ремісницьке. Оце я насамперед хочу з'ясувати. За тиждень, місяць зробити це дуже важко. Далі. З одним можна розмовляти м'яко, інший вимагає жорсткішого ставлення. І щоб не помилитися, треба знати досконально їхні характери. Які ж мої враження від роботи протягом отих шести днів. По-перше, вона не носила спеціального характеру. Навіть той турнір, який провели на критих кортах НСК «Олімпійський», допоміг справі знайомства, про яку вже згадував. А заняття кросом не надали широкої інформації. Отож, спеціальна робота ще попереду, на зборі в німецькому Руйті. Там зіграємо матчі з професіональними командами «Штутгарт» і «Карлсруе». Решту поєдинків проведемо проти любительських і клубів другої бундесліги.

Якщо говорити про перші робочі дні загалом, то мені подобається ставлення гравців. Відчувається, що вони прагнуть чогось досягти. Але якою мірою підопічні переварюватимуть майбутній тренувальний процес —покаже час. І якщо вони підтримуватимуть цей рівень мотивації (кожний окремо і команда в цілому), то зрушення в грі неодмінно станеться. Я не кажу, що ми усіх чисто перемагатимемо, але зрушення на краще у грі обіцяю.

—Керівники ФФУ повідомили представників мас-медіа, що ви зголосилися бути консультантом у національній збірній. Якою бачите свою роль у цьому колективі?

— Я не можу не консультувати тренерів збірної, якщо до неї з «Динамо» (Київ) викликаються 15—16 гравців. Тут треба давати наставникам нашої головної команди додаткову інформацію, рекомендації. Хоча Буряк і Сабо самі добре знайомі зі «збірниками». Їхнє право будувати тренувальний процес самотужки. І все ж, гадаю, я повинен висловити їм свою думку стосовно певного гравця, порадити, як його краще використати в конкретній моделі гри. Ось так розумію роль консультанта. Хоча, пригадую, в збірній СРСР скликання 1985—1986 років, де переважну більшість футболістів становили київські динамівці, у мене жодних контактів з Малофеєвим не було.

—Національна збірна, а ми вже згадували, що її основа динамівська команда, вже в березні має провести відбірковий матч чемпіонату світу з албанцями. У зв'язку з цим, які завдання стоять перед вашим клубом?

—Вивести команду на стовідсотковий рівень готовності до стартових матчів другого кола чемпіонату дуже важко. Проте будемо намагатися, щоб кондиції були якомога вищі. Для цього створили спеціальну програму підготовки, яка вже реалізується. На кожному етапі проводитиметься комп'ютерне тестування гравців, яке дуже швидко видає інформацію і не заважає тренувальному процесові. Тестами будуть і контрольні ігри. В них виконуватиметься конкретне завдання. Скажімо, відпрацювання пресингу. Чи відходити на власну половину поля, чи починати боротьбу за м'яч із суперником біля його воріт.

Київське «Динамо» нестиме підвищену відповідальність за підготовку до матчу 29 березня в Албанії. Щоправда, терміни обрано не найкращі. Адже через три дні домашній поєдинок з футболістами Північної Ірландії. Але нічого вже не вдієш. І треба зробити все, щоб вийти на якомога вищий рівень готовності. Адже ці поєдинки можуть стати доленосними для українського футболу. Не секрет, що ми маємо шанс поборотися за путівку до Франції. Особливо він зріс після нічиєї в Лісабоні між португальцями і німцями. Тепер усе залежатиме від нас самих. Отож завдання таке: не форсуючи в жодному разі підготовку, підійти до кінця березня в хорошому стані.

Запитання «Голосу України»: «Ви залишали Радянський Союз, коли чемпіонат проводився за системою «весна-осінь». Український розіграється за європейською — «осінь—весна». Чи задоволені цим? Адже б колись були ревним поборником нововведення.

—Так, ще 1975 року ми ставили питання про перехід до нової системи. Але консервативне мишлення тодішніх керівників, окремих тренерів і гравців не дозволило здійснити задумане. Я дуже радий, що Україна перейшла на європейський варіант. У жодному разі не можна порушувати європейський змагальний ритм. А навпаки —наближатися до нього.

—Наскільки рівень українського чемпіонату нижчий за рівень найсильніших європейських турнірів?

—Категорична відповідь з мого боку була б некоректна. Відставання існує. Трошки ліпша ситуація в Росії, де є конкуренція групи клубів за чемпіонський титул і за місця в єврокубках. Звичайно, коли присутня конкуренція, легше підвищувати рівень гри. Але, якщо цей фактор поки відсутній, то слід шукати інші форми для підвищення власної конкурентоздатності.

—Шостого січня у вас день народження. Знову його ви відзначатимете далеко від України. А чи часто доводилося святкувати вдома?

—Домашніх днів народження навіть і не пригадаю. Втім, подарунки отримую регулярно. Цього разу, якщо не помиляюся, на шосте січня програмою передбачено три тренування...

Розмову вів Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: Валерій Лобановський і спортивні журналісти, серед яких і наш оглядач.

Фото Володимира РАСНЕРА.

СЯЙВО ЗОЛОТА І КРОКИ СТВЕРДЖЕННЯ

(Початок на 5-й стор.).

Тому з приємністю ще раз називаю імена чемпіонів: Лілія Подкопаєва (спортивна гімнастика), Інесса Кравець (легка атлетика), Катерина Серебрянська (художня гімнастика), В'ячеслав Олійник (греко-римська боротьба), Володимир Кличко (бокс), Тимур Таймазов (важка атлетика), Рустам Шаріпов (спортивна гімнастика), Євген Браславець та Ігор Матвієнко (вітрильний спорт).

Здавна найпрестижнішими вважаються олімпійські перемоги в чоловічому баскетболі, на 100-метрівці в легкоатлетів та в боксі — у надважкій категорії. Радісно, що одна з них на Іграх-96 була українська. Успіх Володі Кличка — нашої «золотої рукавички».

Як чудову казку, згадуватимемо спортивний подвиг цих хлопців та дівчат. Не знаю, як хто, а я ніколи не забуду сльози Лілечки Подкопаєвої, коли вона стояла на найвищій сходинці п'єдесталу пошани і на честь цієї тендітної чарівниці лунав наш гімн, а на щоглі піднімалося жовто-синє знамено. І не тільки на гімнастичній арені Ліля виявилася стійкою та мужньою. Вона дала відсіч настирним репортерам із сусідньої країни, які бажали почути від неї, що вона нібито —продовжувачка традицій радянської та російської гімнастики. Подкопаєва чемно, але твердо заявила, що вона — вихованка української гімнастичної школи і жодного стосунку до вже згаданої не має. А ще сказала чемпіонка, що горда представляти рідну країну на олімпійському форумі.

Недарма кажуть, що найкращі дипломати — спортсмени. Цілком справедливе твердження. Не раз вже згадувалося, навіть з вуст Президента країни, що завдяки нашим спортсменам у світі для себе відкривають нову державу, ймення якій — Україна.

Як розповів мені заслужений тренер країни, кандидат педагогічних наук, наставник національної збірної з футзалу, яка нещодавно стала бронзовим призером чемпіонату світу в Іспанії, Геннадій Лисенчук, українських міні-футболістів дуже щиро приймала місцева публіка. Після завершального поєдинку 17-тисячна аудиторія скандувала: «Україна! Україна!». Так сподобалася іспанцям гра українських віртуозів зального футболу.

А це епізоди, які сталися нинішнього року на моїх очах. У весняному Дубровнику відбувався тенісний матч Кубка Девіса між збірними Хорватії та України. Одного дня з днів наша команда вечеряла в ресторані «Президент готелю», де мешкала. За сусіднім довгим столом сиділи військові (чоловік із десять). Як з'ясувалося пізніше, то були французькі вояки з контингенту військ ООН, що дислокується в Боснії. Приємно було від того, що всі наші спортсмени володіли хто англійською, хто французькою, хто кількома іноземними мовами. Отож, вийшла напрочуд душевна розмова. Французи розповіли нам, що несуть нелегку службу поряд з українським батальйоном миротворців. Почули б ви, скільки компліментів сказали на адресу наших солдатів, які стали для французів бойовими побратимами. То були такі зворушливі слова, що клубок підкочувався до горла.

Нові знайомі отримали проспекти тенісного матчу з автографами наших спортсменів і тренерів. А французький офіцер, дякуючи, сказав: «Ми віднедавна з величезною симпатією ставимося до вашої країни, такої багатої, як переконалися, на чудових людей. Шкода, що зранку від'їжджаємо. А то прийшли б до »Спортської дворани« і повболівали за вас так, що місцевим фанам мало б не здалося».

А в Порту після відбіркового матчу чемпіонату світу з футболу Португалія—Україна, коли наша делегація (футболісти, фахівці, вболівальники, журналісти) сідала до автобусів, якась дівчина з натовпу вболівальників (переважно молодь) вигукнула англійською: «Україна, ми любимо вас!»

Що ж, як кажуть, коментарі зайві...

Жарт номера

— А ось наступного року обіцяю...

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Новорічна дошка оголошень

Вступлю до директорантури!

Як казав перед скороченням стенеес Грум-Гржимайло, наука починається з директора, і на ньому, мабуть, скоро й закінчиться... З цим просто не можу погодитися, адже директор наукового закладу — поняття таке саме одвічне, як, наприклад, сонце, вітер, космос.

Як казав мені знайомий директор інституту проблем реагування речовин, випадково не призначений міністром випадково не створеного Міністерства у справах прийняття важливих рішень, усі біди нашої багатостраждальної держави випливають з того, що верхи нездатні й не бажають приймати рішення. Інша річ — директор інституту. Його робота складається виключно з прийняття складних і, я сказав би, не завжди популярних рішень, через що і скорочено стенееса Грум-Гржимайла. Проте заради справедливості зазначу, що останній таки багацько патякав. Кому, скажімо, сподобається таке запитання під час згуртованого гробовим мовчанням засідання вченої ради:

—Пане директоре, ви ще два місяці тому одержали держбюджетні кошти, призначені для сплати нашої заробітної платні. А коли ж ви, нарешті, почнете їх виплачувати? І взагалі де ці кошти?

Або скандально знаменитий рукописний твір Грум-Гржимайла «Моральний кодекс керівника наукового закладу», який я репрезентую читачеві у скороченому вигляді без згоди автора:

—Наука створена людством для того, щоб надійно забезпечувати існування інституту директорату наукових установ.

—Не існує проблеми животіння в кризових умовах наукових інститутів — є проблема гідного існування їх директорів.

—Директор інституту тільки тоді повною мірою може бути визнаний директором, коли він на практиці доведе, що усвідомлює: всі досягнення інституту є його суто власними здобутками.

—Бюджетні кошти відрізняються від інших тим, що надаються у виключно повне розпорядження директорів.

—Науковий колектив — це гурт свиней, що, чавлячи одне одного, юрмляться біля корита під назвою «каса», чим злісно перешкоджають творчій і натхненній праці директора.

—Хороший науковий співробітник — це скорочений науковий співробітник.

—Хороший член ученої ради — це глухонімий член ученої ради.

—Справжній директор мусить усіма засобами позбуватися розумних та дієздатних підлеглих (особливо молодих). Бо сам він найрозумніший та найдієздатніший. А від добра, як відомо, добра не шукають.

—Директор у всьому має бути перший, і не востаннє —у власних доходах. Мудра народна істина свідчить: хай у того рука відсохне, хто від себе гребе!

—Директор відповідає за державне майно як за своє власне, бо тепер воно практично і є його власність.

—Науковий напрям директора — найважливіший за всі інші: саме за це його й призначено директором.

—Кожний талановитий і полохливий науковець —кандидат у співробітники відділу директора.

—Скорочення штатів наукових установ є суто об'єктивним процесом, що відбувається за другим всесвітнім (після закону збереження матерії) законом скорочення штатів, що формулюється так: усі штати на світі скорочуються, крім Сполучених Штатів.

—У людства давно не існувало б проблем, якби всім на світі керували директори інститутів.

Остання теза Грум-Гржимайла глибоко запала мені в душу. І я переконаний, що спокій та злагода на планету зійдуть лише тоді, коли наша маленька блакитна кулька буде реформована у так звану глобальну директорію. Звісно, що для керування регіональними директоріями чинних директорів інституту аж ніяк не вистачить, а тому неодмінно буде створено систему підготовки майбутніх директорів — директорантуру. І щоб потім, як завжди, не сказали, що вже пізно, я першим оголошую на всю Україну через новорічну дошку оголошень шановної газети: «Вступаю до директорантури! Відгукнися, країно! З Новим тебе роком, ріднесенька!»

Іван КОТИГОРОШКО,
завідувач лабораторії фазового стану матеріалів Інституту проблем реагування речовин, кандидат на скорочення в науці.

З новою ерою!

—Ваша Величносте, час прокидатися!

—Га?!

—Вставайте, Ваша Величносте!

—Уже ранок?

—Ні, зараз північ!

—Щось трапилося?

—Так! Тобто ні! Просто Ваша Величність напередодні підписали указ про чергові кардинальні зміни.

—Навіщо?

—Щоб народ почав краще жити.

—Точно, було діло, пригадую щось таке... Ну, а далі?

—Відтепер усе змінюється. Геть усе рутинне! Даєш реформи! Жити будемо по-новому! Рівно опівночі загальний підйом.

—Отже, потрібно вставати?

—Потрібно, Ваша Величносте.

—А що ж народ?

—Народ радий-радісінький, тріумфує!

—Так уже й тріумфує?

—Ваша Величність, як завжди, має рацію. Тріумфує не дуже та ще й не одноголосно. Доведеться декого четвертувати.

—На біса?! Хай живуть, гаспидські діти! Не забувайте, що наближається епоха гуманізму, демократії й милосердя! Тому тих, хто не бажає тріумфувати, ви можете просто посадити на хліб і воду чи на палю.

—Слухаюсь і повинуюсь! То Ваша Величність буде вставати, каву вже подавати?

—Чорта лисого! Я хочу спати. Нехай встає той, заради кого я підмахнув цей істинно мудрий указ, тобто народ. Хай устає, живе в новій благодатній ері і тріумфує, а мені навіщо?

Олександр ПЕРЛЮК.

Мал.Володимира СТОЯНОВА.

Із життя собачого й людського...

Ми мимоволі зустрілися поглядами, і в його очах, ще донедавна ситих і байдужих, засвітилася, як мені здалося, іскорка цікавості, а може, й співчуття.

— Що ж ти так, бідолахо, мордуєшся, — ніби промовляв його погляд, і я, не витримавши, відвернувся, витер з чола піт і втупився у сосну...

Його хазяїн дав газу, і профіль висунутої з фешенебельного «Опеля» собачої морди швидко зник за горизонтом. Отямившись від сердитого гудка, з перехнябленим від мішка картоплі візком і з гіркотою в душі рушив далі і я. Назустріч Новому року... Від моєї дачі до автобусної зупинки залишалося кілометрів чотири.

Микола МИКИТИН.

Сім мішків гречаної вовни

ЖІНКАМ НА ЗАМІТКУ

У рік Бика чоловіком буде значно легше керувати, якщо взяти його за роги. Але спочатку їх треба наставити.

РІШЕННЯ УРЯДУ

На початку 1997 року в Україні буде проведено перепис чоловічого населення, що народилося в рік Бика, щоб згодом відібрати для нації племінних.

СХОЖІСТЬ

Лук'ян Оберемок не тільки дужий, а й упертий, як бик: дружина та теща одностайно запевняють, що на ньому можна землю орати, а він уперся — ні за що не хоче залазити в ярмо.

КОРИСНА ПОРАДА

Якщо бичачий міхур натягти на мікроскоп, то ви побачите стільки цікавого!

ОГОЛОШЕННЯ

Провадиться набір на курси безшумного пролітання мимо каси.

ЦЕ ЦІКАВО

30 грудня 1996 року в місті Теревеньках здано в експлуатацію сучасну в'язницю відкритого типу: кожний бажаючий, написавши заяву, може потрапити до неї на скільки завгодно років — хоча б і довічно!

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Маразм

Якщо вам скажуть, що найстрашніша хвороба — СНІД, не вірте. Маразм — небезпечніший. Від СНІДу хоч і сковирнешся, але з власної вини. Не туди, як кажуть, всунув. Носа. А коли маразм, гинуть інші. Масово. Бо він — войовничий. Доки не дадуть по пиці. Тоді маразм затихає в тому місці, де дадуть, зате в іншому стає ще агресивніший. Я не кажу про Афганістан. Я кажу про Чечню, маючи на увазі Крим.

— Ми добровільно збираємо землі, — заявляє один з головних маразматиків.

І дивується, коли знаходяться такі, що не бажають «збиратися».

— Як же це так? Ми ж «третій Рим»!

Та хоч і перший, але чеченську мову довелося вивчити. Коли б'ють по пиці, настає просвітління. Ненадовго. Бо рядовий маразматик, хильнувши склянку «жириновки» і закусивши рукавом, вимагає, щоб йому повернули Крим із Севастополем і Чорноморським флотом. В його уяві Крим — це Кримський міст на Москві-ріці, якого осідлали Кучма з Морозом. Щодо флоту, то він ніяк не може змиритися з тим, що хтось хоче зазіхнути на його священне право: знищувати бойові кораблі. Вже тричі за всю історію. Через те флот заслужив стільки приємних епітетів. А ви не стали б легендарним, якби вас двічі потопили й один раз спалили? Свої ж. Для повного комплекту залишилося тільки пропити. Що й робиться.

Маразматики обурені ще й тим, що в них мало залишилося міст-героїв. Але ж це справа наживна. Хіба так важко оголосити Грозний містом-героєм? Принаймні його брали-здавали не менше, ніж Севастополь.

Постає питання: що ж таке маразм? Як з ним боротися?

— Маразм — це стан голови, — запевняє Петько-студент. — Коли мозок, як глобус. Гладенький.

— Це правильно, але частково, — заперечує дід Глиба. — Справді, мозок, як глобус, але з маленькими звивинами в ділянках Севастополя і Перекопу.

Якщо це так, то чому Дума називається Думою? Як можна думати глобусом, нехай навіть трохи подряпаним?

— Бо це стан душі, — відповідає Песиміст. — А їхній «загадковій душі» звивини не потрібні. Справа безнадійна.

— Ні. Маразм — це коли вавка в голові. Отже, хвороба, — безапеляційно стверджує баба Олена. —Лікування просте: ви знаєте, чому Моська гавкає на Слона? Від образи. Що той не звертає на неї уваги. Тому — нехай гавкає. Поки не обридне.

Згоден. Але біда в тому, що маразм — перехідний. Його симптоми з'явилися на Чернігівщині. Адже поряд —кордон. А на своїх не можна не звертати уваги: заразять інших. Тому, передовсім хотів би запитати: куди дивляться епідеміологи? Чому спить карантинна служба? Як це вони допустили, щоб громадянин України захворів на маразм. І якщо все так сталося, то хто лікуватиме. Адже будь-яку вавку лікувати можна. І треба. Тим більше, якщо вона в голові.

Анатолій ДЮДЮН.

Панорама-96

12 СІЧНЯ — у Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва України розгорнуто виставку до 70-річчя журналу «Всесвіт». Перед присутніми, зокрема, виступив редактор журналу О. Микитенко.

Було вручено літературну премію «Всесвіту» в галузі художнього перекладу імені М. Лукаша А. Перепаді за переклад з португальської мови роману Ж. Амаду «Велика пастка».

29 СІЧНЯ — в Українському домі відбулося літературно-мистецьке свято вшанування лауреатів літературних премій минулого року. Серед відзначених — поет Борис Чіп (премія ім. В. Сосюри), прозаїк Іван Власенко (премія ім. А. Головка), Ігор Павлюк (премія ім. В. Симоненка).

7 БЕРЕЗНЯ — «Літературна Україна» опублікувала Указ Президента України про присудження премії імені Т. Шевченка 1996 року. Лауреатами найпрестижнішої державної відзнаки стали поет В. Базилевський, прозаїк В. Міняйленко, поетеса І. Жиленко, прозаїк Р. Іванченко, публіцист В. Чорновіл, літературознавці В. Дончик, В. Моренець, Г. Штонь, А. Кравченко, Ю. Ковалів, В. Мельник, М. Наєнко, В. Агеєва.

Вручення премії ім. Т. Шевченка відбулося в актовому залі Київського Національного університету.

23 БЕРЕЗНЯ — у Києві відбулося перше засідання Національної Ради КУІН (Конгресу української інтелігенції). До президії Національної Ради КУІНу увійшли 17 чоловік. Головою КУІНу обрано поета Івана Драча.

3 КВІТНЯ — в день народження Олеся Гончара рішенням Київської держадміністрації вулицю Чкалова перейменовано на вулицю Олеся Гончара.

На будинку по вул. Б. Хмельницького, 68, де жив письменник, відкрито меморіальну дошку.

22—25 ТРАВНЯ — на Рівненщині відбулося Міжнародне літературно-мистецьке Шевченківське свято «В сім'ї вольній, новій». Урочисте дійство розпочалося в селі Пересопниця, де в 1556—1561 роках на пергамент ліг перший український переклад Євангелія, на якому в наші дні президенти України присягають на вірність народові. Свято пройшло під гаслом «Кобзар» — наша духовна Конституція».

18 ЛИПНЯ — в СПУ відбулося урочисте вручення Павлові Загребельному літературної премії імені Михайла Старицького за роман «Тисячолітній Миколай» (премію засновано донецьким видавництвом «Отечество» та СПУ).

19 серпня — розпочала роботу виставка «Український самвидав». На ній експонувалися самвидавні твори та документи 1960—80-х років, роботи художників — учасників правозахисного руху.

20—27 СЕРПНЯ — урочистості, присвячені 140-річчю І. Франка. В Державному музеї літератури України відкрито виставку «Я син народу, що вгору йде». Біля пам'ятника Поетові перед Національним драматичним театром ім. І. Франка відбулося літературне свято. На ювілейному вечорі до присутніх звернулися Голова Верховної Ради України О. Мороз, письменники Ю. Мушкетик, І. Драч, Р. Лубківський, онук Поета Роланд Франко (Великобританія).

13—17 ВЕРЕСНЯ — Дні культури України в Республіці Казахстан.

29—30 ЖОВТНЯ — у Києві працював з'їзд письменників України.

Головою СПУ переобрано Юрія Мушкетика.

Павло Загребельний:

Рік 97-й за східним календарем є роком Бика. Колись римляни казали: що личить Юпітерові, не личить Бикові.

Якось так вийшло, що народові нашому у всі часи судилося бути биком, тягловою силою, тяглом. Змінювалися Юпітери, боги, божки і боженята, а ми надалі залишаємося отими биками. Як у віршику з давньої «Читанки»:

Гей, бики, чого ж ви стали?

І Новий рік — знов рік Бика. Може, спробуємо бодай трохи відмежуватися від своєї лихої долі чи зламати її хоч на йоту.

Надій мало та все ж... А може, може?

Михайло Дерегус:

Насамперед хочу побажати читачам «Голосу України» щастя й здоров'я в новому році. А ще дуже хочеться, щоб наступний рік став початком на нашій дорозі до справді квітучої України.

Я — митець, отже мої думки про українську культуру. Зараз так сталося, що всі творчі спілки діють самі по собі, окремо. А треба разом! Творчість багатьох письменників, живописців, музикантів України має високий художній рівень і разом з тим між ними та читачами, глядачами сьогодні стали ті, хто продукує модні підробки, псевдотвори.

Тому треба діяти разом, адже культура — поняття об'єднуюче.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

«Це ви серйозно чи по-українському?»,

або Чому будинок Національної опери не оточує кінна міліція?

КАЖУТЬ, що все тече, все змінюється... Може, й так. Та, мабуть, так буває лише в Греції, де жив той, хто народив цей крилатий вислів. А у нас...

Перечитував нещодавно п'єсу Миколи Куліша «Мина Мазайло» й сміявся від душі. Немов зараз написано й для сьогоднішнього дня. І подумав: а чому ж не ставлять «Мину Мазайла» тепер? Невже у київських театрів такий багатий репертуар чи на всіх спектаклях — аншлаг? Добре, звичайно, що йдуть і «Майстер та Маргарита», і «Двоглавий орел», і «Мадам Боварі», і «Тойбеле та її демон», але й «Мина Мазайло» зайняв би поряд з ними гідне місце. Коли 1929 року цей спектакль грали на сцені Київської опери, її приміщення оточувала кінна міліція — так багато було бажаючих потрапити на виставу.

Тепер ні кінної міліції немає, ні подібного ажіотажу, викликаного театральною прем'єрою. Між іншим, укотре піднімається в нас проблема розширення сфери вживання української мови чи, інакше кажучи, відродження рідної мови, розробляються відповідні програми. Але багатьом зрозуміло (хто, звичайно, знає зміст «Мини Мазайла»), що досить показати на сцені цей шедевр Миколи Куліша — і ситуація зміниться на краще. Адже сміху бояться навіть ті, хто вже нічого не боїться.

Згадаймо, як говорять герої «Мини Мазайла»:

—Це ви серйозно чи по-українському?

—А по-моєму, гораздо прилічнеє бить ізнасілованной, нежелі українізованной...

—А хіба селяни — українці? Селяни — мужики!»

Комедія «Мина Мазайло» була помітним культурним явищем у 20-ті роки. Мову її героїв чули в Києві й Одесі, Харкові й Маріуполі. Репліками п'єси Миколи Куліша заговорив народ. І що цікаво (а можна сказати, трагічно), так це те, що твір драматурга досі не втратив своєї актуальності.

Саме в цьому й розгадка причин, чому немає в репертуарі київських і обласних театрів «Мини Мазайла». АДЖЕ АКТОРАМ ДОВЕДЕТЬСЯ ГРАТИ НА СЦЕНІ САМИХ СЕБЕ. А хіба не сучасні мини мазайли заповнюють газети публікаціями про те, що їхні «національні культурні потреби» цілковито нищать — «Вечірній Харків» чи Донецьк, чи Одесу, чи Дніпропетровськ і так далі перевели на українську мову. «Як же можна дивитися українізовану оперету, коли там танцюють по-українські»?

Мина Мазайло виявився не просто героєм театральної п'єси. Він, немов випущений з пляшки Джин, розрісся до гіперболізованих розмірів, розплодився з швидкістю ланцюгової реакції й нині його родичі сидять усюди: від верхів до найнижчих низів.

Це вони зняли «Мину Мазайла» зі сцени Київського молодіжного театру, де тьотю Мотю з Курська грала талановита Тамара Яценко, у ті недавні роки, коли Лесь Танюк намагався оживити столичне театральне життя.

«Мене на посміх виставив Лесь Курбас-режисер,

Та я живий, як бачите, а де то він тепер?

Отож чіпати Мини не раджу я і вам,

– Театре України, гарненько це затям!»

Ця пісня звучала у пролозі до «Мини Мазайла» в Молодіжному театрі. Вона й нині актуальна.

Гортаєш текст «Мини Мазайла», переглядаєш фотознімки акторів, що були зайняті в п'єсі (до речі, й драматург, і режисер, і актори в 30-ті роки були або репресовані, або знищені), й думаєш про сучасні театральні звичаї. У нас тепер усе можна. Зігравши десь у Бердянську в самодіяльному театрі кілька другорядних ролей у російськомовних виставах, потім уже в Києві тривалий час не піднімаючись вище рівня ролі «Кушать подано», можна в один момент стати примою столичного театру й професором театрального інституту. А ви кажете, що вустами дитини говорить істина «Король то – голий!» Можна десь за чаркою в колі друзів палко обстоювати національну культуру, захоплювати всіх цитуванням цілих абзаців з блискучих п'єс українських драматургів, а щовечора виходити на сцену й щось там белькотіти про сльозу, що покликана врятувати світ. Можна... (прикладів, гадаю, досить наводити, адже вони поряд з нами, лише розплющимо очі).

Якось розмовляв з випускником Київського театрального інституту. Один з них прямо заявив: «В Украине нет культуры, нет театра. Вот в Москве, Питере... Туда, только туда я стремлюсь!».

* * *

«Вибравши для комедії «Мина Мазайло» тему – міщанство і українізація, я в першу чергу звернув свою увагу на кришталь-но-витриману ідеологічну установку п'єси», — признавався Микола Куліш. А Василь Бобинський зауважував: «Українізація — це не тільки вивчення української мови, це не тільки перемальовування вивісок, це — можна сказати — навіть зовсім не те».

* * *

Щодня розгортаємо газети й читаємо чергові «розмишлізми» «батьків нації» про складність економічної ситуації, про негативні перспективи і жодної публікації про те, що розв'язання всіх питань залежить від ЛЮДЕЙ, ЇХНЬОЇ СВІДОМОЇ ПІДТРИМКИ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСІВ. АДЖЕ ДЕРЖАВА — ЦЕ НАСАМПЕРЕД ВОНИ!

А не прагматичні Мини Мазайли.

Постать року

Віталій ГАЙЧУРСЬКИЙ, «Голос України»

Андрухович запрошує колег на Місяць

«В поденщині — людина якнайкращих прикмет. Стояв осторонь від усього малого й дрібного. Знав свою ціну, тому мав повагу бути собою. Загордий був, щоб зійти до «гітариста» якогось гуртка чи навіть партії». Це рядки спогадів нареченої поета Богдана-Ігоря Антонича Ольги Олійник-Ксенжопольської. Не випадково вживаю їх для начерку портрета Юрія Андруховича — високий з погордливим поглядом крізь окуляри, якими не користується постійно. На пальці – перстень. Модний костюм... Все, чим вирізняється серед ровесників, дехто з яких вважає, що літературний опозиціонер і зовнішність повинен мати незвичайну: непрасована сорочка, обов'язково не чищене взуття, давно не голене обличчя...

Та найвиразніший — його талант! Уже тому Юрію Андруховичу не треба ховатися за позичену латиноамериканську манеру письма (як Є. Пашковському), не потрібно вишукувати псевдофілософський стиль есе (як це робить В. Медвідь), не личить шокувати публіку епатажем (як В. Цибульку). Три його прозові речі «Рекретації», «Московіада» та «Перверзії» відродили у читачів віру у спроможність української літератури не лише спробувати (вслід за класиками 20-х років Миколою Хвильовим, Валер'яном Підмогильним, Уласом Самчуком) сягти вершин світового письменства, а й утвердитися там. На вихід усіх трьох гострих речей розлого відгукнувся Юрій Шевельов — думка Метра сьогодні важить дуже багато!

Одне слово, можна сказати «нарешті!».

* * *

Юрій АНДРУХОВИЧ: «Усе краще бачиться в порівнянні. Візьмімо поляків. За останні п'ятнадцять років вони мають двох нобелівських лауреатів: Чеслава Мілоша та Віславу Шимборську. В сучасній Польщі — насичений інтенсивний літературний процес. Читацький бум надзвичайної висоти. Крім авторів старшого покоління, активно видаються молоді. Діють і приватні, й державні видавництва. Держава не усунулася від підтримки культурного життя — збиткові видання (а це закономірно для поезії) дотуються. Весь час відбуваються різноманітні події.

(Закінчення на 15-й стор.).

Соціологічна структура

Бик — ортодоксальний родинний знак. Роком народження у них закладено прагнення до шлюбу, розуміння його законів. Ортодокси не прагнуть ані вшир, ані вглиб. Їх прагнення — обмежити певну територію, стабілізувати її, охороняти недоторканність цієї території. Вони – прихильники сталості в усьому, чіткості в будь-якому питанні. Це найупертіші, найнепорушніші у своїх переконаннях люди. У позитиві — віддані друзі, вірні і сталі у своїх уподобаннях. У негативі — сухарі, примхливі й занудливі.

Для сім'ї — це найсприятливіший знак.

Театральний роман

(Початок на 10-й стор.).

Все! Якби під час розподілу хтось дізнався, що вона гратиме чотири головних ролі, мені підсипали б отрути. А я пішов і сказав хитро (все-таки жидівська кров) на худраді (а там наших багато), що пробуватимуться всі, але єдине: є роль бридкої, страшної старої, і на цю роль, ви розумієте, може претендувати лише одна людина. Вони так зраділи, бо вони там усі красуні. І всі прийшли пробуватися. І от ця... — краща за всіх. Вона перемогла спокійно, одразу. Вона знала, що я її люблю».

Спогади майстра

«Не можна підходити до творця з негативним зарядом. Це все комуністичні рудименти. Так зі мною розмовляла Балясна, коли була чи секретарем ЦК, чи головинею піонерської організації. Вона приїхала до Львова. Це було в Театрі юного глядача. Я, звичайно, дебіл, який починає своє життя з «Фабричной девчонки». А там був поганий комсомольський керівник. І вона так своїми чобітьми гупала об мармурову підлогу — це, Фімочко, був театр, в якому працював Шолом Алейхем, тобто театр з надзвичайною культурою. Навіть німці не розбили. Навіть ті, що нас звільняли. А вона своїм чоботом так гепнула, що той мармур розлетівся на дрібні друзки. Як захисник мармуру я кинувся долі, а вона мені кричить: «Встати! Я ще не договорила!». Нещодавно через Валентину Шевченко ця пані передавала, що то була не вона. Вона була! Я ж це прізвище не можу вигадати: Балясна».

Учителі

«XX століття — століття початку режисури. Таїров, Вахтангов, Станіславський, Немирович, Мейєрхольд. А потім уже йдуть Любимов і Ефрос. Хтось більше любить Юрія Петровича, хтось — Анатолія Васильовича. Я —Анатолія Васильовича. Можна сказати, що режисурі я вчився у нього».

Учні

Шифрін: Двадцять років тому я закінчив курс Романа Григоровича. Усім, що я вмію, я завдячую цьому старому... е-е... Навіть не знаю, як можна назвати той курс: драматичним чи естрадним. Це була особлива, ним вигадана система. Для цієї методології нема назви. Вважаю, що російська педагогіка відсутністю пропозицій до нього просто поховала найкращого педагога в країні. Те, що він нині не викладає — краще б він не ставив спектаклів! До речі, ті чотири роки, п'ять разів на тиждень, він викладав, не отримуючи жодної копійки. Йому казали: ми знайдемо, у який спосіб з вами розрахуватися. Коли цей термін закінчився, звичайно, йому нічого не дали, й ці ланцюжки він уже купив на інші гроші.

Віктюк: Це подарунок!

* * *

«Прийшов у Київський театральний. Чудові такі діти! Ректор був, учителів не було. Він мені каже: ми вас запрошуватимемо, вам аж набридне. Досі жодного дзвінка!»

Театральний костюм

Маковецький: Ви ж знаєте, що Роман Григорович одягає ті свої піджаки. Надзвичайна кількість піджаків.

Репліка: Не піджаків, а кофточок.

Маковецький: А «Московский комсомолец» якщо напише, то не про п'єсу, акторів чи режисуру, а про те, що Віктюк знову був у піджаку. І я спитав: «Що для вас ці піджаки?» Він відповів: «Ти знаєш, уся чорна енергія, спрямована на мене, спочатку потрапляє на піджак —він її поглинає».

Віктюк: Коли на картинці в газеті я бачу себе в цьому смугастому, одразу щось таке є: шух — і назад.

Репліка: А чому ви сьогодні в чорному?

Віктюк (без паузи): Та це ж п'єса «Чайка»!

І, нарешті, про статус Севастополя

На бенефісі Романа Григоровича, куди навіть та публіка, що мала на руках дорогі квитки, проривалася з боєм, після кошика квітів і перед «Многая літа» академік і депутат Микола Жулинський зауважив зі сцени:

— Гадаю, що ми все-таки не воюватимемо з Росією за Севастополь. Ми воюватимемо з нею за Віктюка.

Якщо в гіпотетичній війні за Севастополь загалом усе зрозуміло й хто має вийти з неї переможцем, уявити неважко, то війну за Віктюка Україна вочевидь програє. І отієї чіткої оптимістичної перспективи, цього відчуття майбутніх перемог чомусь нема в серці.

Ми побачили з окопів...

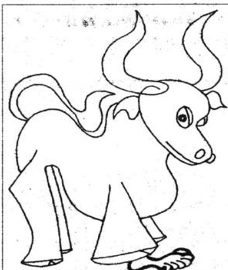
(Початок на 5-й стор.).

Щодо Росії, то 1996-й був роком одкровення: спливли істинні наміри наших північних сусідів. Можна, звичайно, заспокоювати себе популярною кремлівською тезою, що Федеральні Збори — це не офіційна Росія. Але... По-перше, значна частина російських депутатів — представники виконавчої влади, по-друге — ми так і не почули з Кремля категоричних засуджень думських політичних забав, по-третє — хто як не міністр закордонних справ Росії Примаков заявив, що критерії Гельсінського акту, який закріпив існуючі нині європейські кордони, не мають поширюватися на республіки колишнього СРСР...

Так само не почули ми гучного голосу славних гарантів безпеки України — США, Франції та Великобританії, які, вимагаючи свого часу від нас ядерного роззброєння, обіцяли «бути на сторожі». Американці, щоправда, після тривалих «дружніх» акцій Росії, після настійливих натяків-прохань з боку Києва заявили: підтримуємо ваш суверенітет і територіальну цілісність. Французи й британці так і промовчали. Отже, найактивніший у цій ситуації виявився четвертий наш гарант — Росія...

Та не будемо сумувати: вік, кажуть, живи — вік учись. Хочеться сподіватися, що чогось ми в 96-му та навчилися. Чого саме — побачимо в 97-му...

Чоловіки-лицарі

Багато хто хотів би зіграти таку роль у житті: сталевий погляд, тверда рука і життєві принципи — борися зі злом, допомагай слабким. Ці риси притаманні чоловікам, які народилися під знаком Бика. Чоловіки цього знаку надзвичайно діяльні й активні.

Логічний склад розуму, який дає переваги на полі бою, взагалі на будь-якій передовій, в обстановці, що миттєво змінюється, і водночас комплекс неповноцінності, непевність у собі в звичайному житті. Такі чоловіки повсякчас потребують підтримки. Їх не можна ні перехвалювати, ні критикувати. Їм треба давати точну оцінку, як за заслуги — чергове звання у війську. Ось чому чоловіки цього знаку, надягаючи погони, позбавляються комплексу неповноцінності.

Проте у коханні ці чоловіки не впевнені в собі, їхній шлях до кохання супроводжують і тривоги, і розчарування, і захоплення прекрасною статтю. Для цих чоловіків кохання — це бій, розвідка, осада, штурм. Вони не можуть пройти повз гарну жінку, але й мало яка жінка не відповість на такі пристрасні почуття. Свою обраницю вони піднесуть до небес, не замислюючись, віддадуть за неї життя, вони ревниві й вимагають вірності. Проте вогнище кохання не може палати в них на «паливі» їхнього серця. Тож, наскільки велика їхня пристрасть, настільки ж вбивчим може бути їх охолодження. Такі чоловіки завжди у постійному пошуку, і тому в шлюбі вони потребують не лише підтримки дружини, її кохання, а й контролю. Від дружини вони вимагають неординарності, бути дивовижною жінкою вбивчої краси.

Андрухович запрошує колег на Місяць

(Початок на 14-й стор.).

А в нас — застій! Це логічне віддзеркалення нинішнього стану українського суспільства. Влада або погано, або взагалі не розуміє, що таке свобода слова і творчості. Для можновладців ці поняття — синонім цілковитої байдужості до інтелектуального розвитку громадян своєї країни. Звичайно, це минеться, якщо Україна рухатиметься шляхом створення громадянського суспільства. Але дорогоцінний час втрачаємо.

Письменницька спілка мусить передовсім зосереджуватися на активізації творчого життя, а не перетворюватися на арену боротьби за власність. На чолі її я волів би бачити енергійних людей, очолюваних шанованою в літературі постаттю, яка здатна адекватно реагувати на виклики життя. Майбутнє спілки не у володінні майном, а в сприянні книговидавництву, створенні сприятливої атмосфери для літературного життя».

* * *

Нинішнього року книжкові видавництва України видрукували книг в 4,5 раза менше, ніж у 1990 році. Навіть по одній книжці на громадянина немає. Багато хто звинувачує в усьому письменників, які, мовляв, потрапивши у жорсткі умови ринку, нездатні до самостійного творчого життя. Але, очевидно, суть не лише в цьому, а й у відповідній політиці «батьків нації». Всі без винятку держави підтримують розвиток книговидання якщо не прямими субсидіями, то сприятливим пільговим оподаткуванням. У нас дійшло до того, що українські книжки видають на газетному папері. І здаються вони на розкладках поряд з іншомовними виданнями бідними сиротами. Конче потрібна програма, яка об'єднала б зацікавлених людей й докорінно змінила ситуацію в українському книговиданні.

— Чи є що видавати в нас?

— Є! І немало. Досі наш читач не знає багатьох письменників, які удостоєні Нобелівської премії. Чому б видавництву «Дніпро», яке ще недавно було третім у світі за обсягом і розмахом своєї діяльності, не надати можливості реалізувати видання бібліотеки «Твори лауреатів Нобелівської премії» в перекладі українською. Зрозуміло, треба створити для «Дніпра» відповідні пільгові умови. Мала б успіх у читача й бібліотека «Українська новела» тощо.

Про підтримку молодих письменників й говорити годі.

* * *

Юрій Андрухович нині в полоні нового творчого задуму. Антонич «підказав» йому назву чергового роману —«Корчма на Місяці». Герої майбутнього твору одержують інтригуюче запрошення зустрітися на... Місяці. Коли гості збираються, вони потрапляють у незвичайні ситуації.

Про дівчат і про купців
Оповідає давня повість.
Крилата чарка у руці,
Жага і трунок гусне в крові.
Червінці дзвонять на столі,
І місяць —
найхмільніший келих.
Схилився вечір до землі
І срібним сяйвом ріки
стелить.

Віталій ГАЙЧУРСЬКИЙ.

Олег МАРТУСЬ, «Голос України»

Таїландська Роксолана

Легенди і дійсність

Якось гортаючи журнал «Эхо планеты» (за червень 1990 р.) натрапив на цікаву розповідь про азіатську державу Таїланд (до 1932 року — Сіам). Російський автор із захопленням змальовував екзотичну країну, а коли дійшов до співвітчизників, які там побували, то згадав «русского ученого-путешественника» Миклухо-Маклая, а потім повідав про одруження таїландського принца Чакрабонга з «русской девушкой» Катериною Десницькою.

Добре знаючи незбагненну звичку російських авторів вписувати до історії Росії всіх і вся (Микола Миклухо-Маклай, що загальновідомо, народився в Малині Житомирської області), звернув увагу на таїландську принцесу. Але пошук її біографічних даних тоді ні до чого не привів. І ось побачив світ четвертий том Енциклопедії української діаспори, присвячений Австралії, Азії та Африці. В ньому є й коротка хроніка життя киянки Катерини Десницької.

Спочатку кількома реченнями про її можливих родичів. Очевидно, гілка роду Десницьких є в Ніжині, де народився Семен Десницький (бл. 1740—1789) — один з перших вітчизняних учених в галузі права, професор Московського університету, започаткував історичну школу права в Російській імперії. Інший Десницький — Василь (1878—1958) — літературознавець, дослідник творчості М. Горького.

Було б добре, коли б на нашу публікацію відгукнувся хтось із київських Десницьких, і ми змогли б дати ширшу публікацію про незвичайну долю землячки.

У XIX столітті Таїланд мав тісні відносини з Російською імперією, особливо у військовій галузі. Отож і не дивно, що королівський син, принц Чакрабонг, навчався у петербурзькому Пажеському корпусі, а пізніше вже в офіцерському чині проходив там службу.

Катерина Десницька народилася 1885 року в Києві й належала, вірогідно, до аристократичної родини, бо інакше, як би вона могла познайомитися із спадкоємцем королівського престолу. Романтична юнка вчилася на курсах сестер-жалібниць у Петербурзі.

Зустріч із принцем Чакрабонгом була фатальною —молоді покохали одне одного. 1906 року вони одружилися.

Королівська сім'я не вітала вибору престолонаслідника, який одружився без дозволу родини, до того ж, з іноземкою. Та Катерина Десницька зуміла знайти стежки до сердець своїх нових родичів, особливо вона сподобалася королеві-свекрусі. Злагода і радість повернулися в королівську родину. Чакрабонг одержав призначення на важливі державні посади. Киянка-принцеса разом з чоловіком побувала майже в усіх країнах Азії, Європи та Америки, де Чакрабонг за дорученням короля виконував дипломатичні місії.

1911 року Катерина Десницька народила сина Чула.

Щастя подружжя не було тривалим — 1920 року Чакрабонг помер. А Катерина Десницька разом із сином виїхала до Великобританії, де Чула здобув освіту й потім залишився жити. Він став істориком і письменником.

Останні роки свого життя Катерина Десницька жила в Парижі, де 1960 року померла.

У колишній Радянський Союз приїздила внучка Чакрабонг принцеса Нариса. Вона знайшла в архівах королівської родини листування Катерини Десницької та Чакрабонга часів російсько-японської війни.

Тож Роксолана не була самотньою у своїй долі — бути дружиною султана. Українські дівчата завжди відзначалися здатністю захопити своєю красою і козаче серце, й серце володаря престолу.

На фото: принц Чакрабонг і Катерина Десницька з сином Чулом.

Рік Бика несе з собою оптимізм, розкриває творчі можливості, тому що для нього — це час роботи та гармонії. Кульмінація цього року — літо, час творення, матеріального та духовного зростання.

Місяць Бика — листопад. Листопадові жінки полюбляють ошатне вбрання і товариство чоловіків, тому вони часто стають об'єктом лихослів'я. Листопадові чоловіки —спокусники й донжуани.

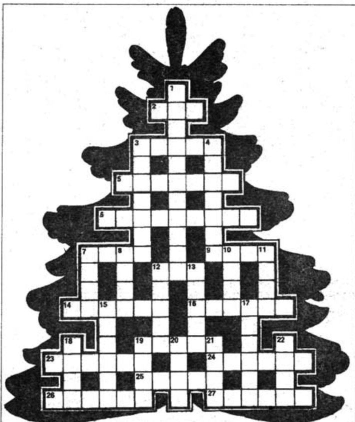
Критичний місяць для Бика — травень. Не варто планувати на цей місяць якісь важливі справи.

День Бика — п'ятниця. Цього дня йому сприяє Венера.

Година Бика — від першої до другої. Та самому Бикові краще народитися будь-якої іншої пори доби, тоді негативні риси його характеру не проявлятимуться так різко.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Кросворд «Навколо ялинки»

По горизонталі: 2. Те, що в новорічну ніч приходить останнім. 3. Вітальна промова. 5. Відомий тургеневський ледар. 6. Козацький чин у пісні «Козачка». 7. Десятиноге створіння, живе у воді й на суші, зовні малоприємне, а на столі —делікатес. 9. Напій — улітку бажаний, узимку — не йде. 12. Святковий вечір з танцями. 14. Психологічний аналіз того, як «Кролик розбагатів» — хто це зробив? 16. Те своє, що кожен кулик хвалить. 19. Пройдисвіт і нікчема, хоч носить маску ділової та порядної людини. 23. Благородний метал, котрий збирає навколо себе неблагородних людей. 24. Головний убір до старовинного українського костюма заміжньої жінки. 25. Вчитель красномовства у Стародавній Греції, котрий потрібен, мабуть, і нашим депутатам. 26. Титан, що тримав на собі небо. 27. Довірчі товариства, довіряти яким небезпечно.

По вертикалі: 1. Загадка, заковика, над якою треба сушити голову. 3. Сам у себе залюблений, як Нарцис. 4. Окремий будинок, мрія і старих, і «нових» українців. 7. Телеверсія пісні, або комедія В. Маяковського. 8. Персонаж анекдотів про Чапаєва. 10. Бог у стародавніх палестинців, сирійців, фінікійців. 11. Той, хто пропихає когось на якусь посаду. 12. Чим частіше його піднімаєш, тим нижче опускаєшся. 13. Коханець по-галичанськи. 15. «Енея так вона любила, що аж сама себе спалила» — хто? 17. Траєкторія, якою летить Земля, поки ми крутимося навколо ялинки. 18. Хвостатий залицяльник у «Ночі перед Різдвом». 19. Мисливський собака —довгоногий, тонкий, так часом називають худющу людину. 20. Переносне житло кочовика в Азії. 21. Святковий виріб із тіста, і не тільки з нього. 22. Застільне слово з побажанням добра і здоров'я.

Таблиця східних знаків зодіаку

Пацюк	Бик	Тигр	Кіт	Дракон	Змія	Кінь	Коза	Мавпа	Півень	Собака	Свиня
1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1920	1921	1922	1923
1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1932	1933	1934	1935
1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1944	1945	1946	1947
1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1956	1957	1958	1959
1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1968	1969	1970	1971
1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1980	1981	1982	1983
1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1992	1993	1994	1995

Це цікаво

Новорічне асорті

Ось одна з новорічних традицій, поширена в болгарських селах. Людина, яка чхнула під час новорічної вечері, принесе у дім щастя. А господар обіцяє подарувати «винуватцю» перше ягня, теля чи лоша.

***

Танцями, іграми, веселощами сповнене новорічне свято в Судані. Люди жартують одне з одним. Старших перехожих просять на вулицях або площах танцювати, а молодих — заспівати дитячу пісеньку.

***

Голландці на новорічному столі полюбляють мати свіжоспечені пампушки з ізюмом. Такі пампушки господині печуть тільки раз на рік.

***

В'єтнамці в новорічну ніч дарують друзям гілочку напіврозпущеного персикового дерева.

***

Відомий норвезький драматург Ібсен в останній день старого року намагався не торкатися пера і чорнил. Він вважав, що навіть найкоротша замітка, написана 31 грудня, загрожує творчою безплідністю в наступному році.

***

Новий рік — найбільше народне свято в африканській країні Кенія. Святкують його на воді, бо в цей час дуже спекотно. Люди, котрі живуть біля озера Вікторія, сідають в човни і віддаляються від берега. Багато хто купається. Замість ялинки тут наряджають сосну або кипарис.

***

У Швеції за давнім звичаєм діти протягом декількох місяців збирають старий посуд, щоб у Новий рік його розбити об двері тих, кого вони люблять і поважають.

***

Велике видовище новорічне торжество влаштовують бразильці. Для прикладу, на пляжах Копакабани запалюють тисячі вогників від свічок, встромлених у пісок. Це — на знак поклоніння Морській цариці. Героїнями свята є жінки в білих довгих убраннях. Зайшовши у воду, вони кидають пелюстки квітів у бурхливий прибій.

***

Цікава новорічна традиція в Південній Америці. В Еквадорі зі старого одягу роблять солом'яне опудало старого року і ставлять його перед порогом дому. Біля нього збираються опівночі: зачитують «Заповіт Старого року» (в ньому згадуються різні сімейні негаразди), спалахує полум'я від сірника — і Старого року як не було. Оте символічне опудало і забирає із собою всі негаразди.

Зібрав Богдан ЛАДАНАЙ.

Містковичі
Самбірського району
Львівської області.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 444-88-23; телефакс — 224-72-34; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 228850.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311250.